

DE RESERVE OFFICIER

Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve Officieren

3 2010

Ondanks de regen en de kou was de TMPT 2010 een succes!

In deze Reserve Officier:

- *Uitnodiging Algemene vergadering KVNRO* pag. 4
- *Koninklijke onderscheiding voor Lkol van Rijssen* pag. 9
- *Dagboek van een reservist* pag. 14
- *Comprehensive approach, een essay* pag. 19
- *Verslag Tweedaagse Militaire Prestatietocht 2010* pag. 24

AANMELDINGSFORMULIER VOOR HET LIDMAATSCHAP VAN DE KONINKLIJKE VERENIGING VAN NEDERLANDSE RESERVE OFFICIEREN

Naam: ..... Registratienr.: .....
Voorletters: ..... Marinernr.: .....
Titels: ..... Krijgsmachtdeel: KL / KM / KLu / Kmar *)
Adres: ..... Rang: .....
PC en woonplaats: ..... Wapen / Dienstvak: .....
Land: ..... Status: Actief / Regulier / BD *)
Telefoon thuis: ..... Afdeling (zie achterzijde v/h blad) .....
Telefoon werk: ..... Beroep / Functie: .....
Telefoon mobiel: ..... Post- / Bankrek.: .....
E-mail: ..... Machtiging voor incasso: Ja / Nee **)

*) Doorhalen wat niet van toepassing is.

**) Indien u hier Ja omcirkelt geeft u toestemming om de jaarlijkse contributie via een automatische incasso van uw rekening af te boeken.
Voor de tarieven verwijzen we u naar pagina 3 van ons blad 'De Reserve Officier'.

Plaats: ..... Datum ..... - ..... Handtekening .....

Dit formulier zo volledig mogelijk ingevuld sturen naar: KVNRO, t.a.v. de ledenadministratie, Postbus 95395, 2509 CJ Den Haag

WIJ ZIJN OP ZOEK NAAR EEN ADVERTENTIEWERVER

De afgelopen jaren heeft De Reserve-Officier een aantal metamorfoses ondergaan. Hierdoor is, naar onze mening, het blad een interessante plaats geworden om commerciële advertenties in te plaatsen. Daarnaast staan de inkomsten van de KVNRO onder druk. Gelukkig niet voor wat betreft de inkomsten uit contributies, maar wel de overige inkomsten, die vooral uit bijdragen van het ministerie van defensie bestaan. Ook nemen de kosten toe. Daarom zijn wij op zoek naar een:

enthousiaste advertentiewervert

Deze advertentiewervert zal samen met de redactie advertenties en sponsors werven voor de plaatsing van advertenties en advertorials (betaalde bedrijfspresentaties) om zo een bijdrage te leveren in het samenstellen van een aantrekkelijk verenigingsblad en het gezond houden van de financiële positie van de vereniging.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de redactie op ro-redactie@kvnro.nl
of met maj Marc Daverveldt op nummer 06 – 46 200 858.

De Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve Officieren is de vereniging voor alle reserve officieren van de Nederlandse krijgsmacht. De vereniging is opgericht te Utrecht op 22 december 1917 en aangesloten bij de Confédération Interalliée des Officiers de Réserve (CIOR) en de Confédération Interalliée des Officiers Médicaux de Réserve (CIOMR).

ALGEMEEN SECRETARIAAT

Postbus 95395
2509 CJ 's-Gravenhage

BESTUUR

alg. voorzitter : lkol W.J.M. Verheijen
vice-voorzitter : kol ir. L.W.A. Vischer
alg. secretaris : maj M.C.J.B. Daverveldt
penningmeester : lkol ing. R. Lievestro
bestuurslid : LTZ1 drs. G.J.S. Leuring

VERENIGINGSBUREAU

(bezoek na afspraak)
Wassenaarseweg 2a
2596 CH 's-Gravenhage
Telefoon (070) 316 29 40
Fax (070) 382 47 78
E-mail bureau@kvnro.nl

LID WORDEN?

Stuur het inschrijfformulier op pagina 2 ingevuld in.

CONTRIBUTIE

€ 37,50 per jaar
€ 20,00 aro/vaandrig/kornet/studerend
Abonnement De Reserve Officier:
€ 15,00 per jaar
Korting bij incassomachtiging:
€ 2,50 op alle bedragen
Postbank nr. 380720

REDACTIE DE RESERVE OFFICIER

KLTZ S. Stienstra
Lkol mr. S.H. Steendam
Maj M. Daverveldt (hoofdredacteur)
Maj M. de Jong
Maj drs. E.S. Klaver (redactiesecretaris)

E-mail ro-redactie@kvnro.nl

Kopij kan worden ingestuurd naar bovenstaand e-mailadres. Foto's en ander beeldmateriaal zijn altijd welkom, mits van hoge resolutie. De redactie behoudt zich het recht voor zonder opgave van redenen aangeboden kopij te weigeren, in te korten of aan te passen.

LAYOUT EN DRUK

Compact drukwerken n.v.
Postbus 2054
6201 CD Maastricht

REDACTIONEEL

“Het is weer tijd voor een Reserve Officier”, werd mij verteld. “Dan moet ik weer een stukje redactioneel schrijven”, dacht ik. “Leuk! Maar waar moet ik beginnen?”

Er is zoveel te vertellen, maar eigenlijk ontbreekt daarvoor de ruimte in deze column. Ik zal me moeten beperken tot die zaken die er echt toe doen. Allereerst de politieke ontwikkelingen. Er wordt door het kabinet Balkenende IV op de valreep nog een aantal maatregelen genomen. Zo moeten diverse ministeries budgetoverschrijdingen terugvinden in hun eigen begroting; defensie moet hierdoor maar liefst 11,6 procent bezuinigen. Dit vertaalt zich in een bezuiniging van 50% op het reservisten budget van 2010. Daarmee is de teozegging van de voormalige staatssecretaris betreffende een pool van reservisten voor back- en front-fill vakkundig om zeep geholpen. Met bovengemiddelde belangstelling wordt in reservistenkringen de formatiebesprekingen van het kabinet Rutte I gevolgd. Bij gerucht hebben wij vernomen dat defensie € 300 mln moet inleveren. Dat op een begroting van € 1,8 mld; dat is dus circa een zesde. Het eerste dat mij te binnen schoot was; “Pas op met wat u wenst, het zou namelijk wel eens uit kunnen komen”. Het aloude adagium “geen geld, geen Zwitsers” is in een modern jasje nog steeds van toepassing... Dit soort bedragen kan alleen gevonden worden als er drastische maatregelen genomen worden. En het structureel niet meer kunnen uitvoeren van een deel van het huidige takenpakket zal bij een dergelijk bezuinigingsbedrag een onontkoombaar feit zijn. Dan hoop ik, als burger van dit land, van ganser harte dat de 3e hoofdtaak niet in het geding komt. Want wie gaat anders de zandzakken op de dijk leggen, de piepers rooien, herdenkingen organiseren of de afzetting bij Prinsjesdag bemensen?

Een ander onderwerp dan; op 14 juni j.l. heeft er een buitengewone algemene vergadering van de KVNRO in Apeldoorn plaatsgevonden. Tijdens deze BAV zijn er drie nieuwe bestuursleden in het hoofdbestuur benoemd, dat hierdoor weer op sterkte is gekomen. Ook zijn er nog andere beslissingen genomen en is er over een aantal zaken gediscussieerd, waaronder het intern reilen en zeilen van de vereniging. Wie de KVNRO goed kent, weet ook dat daarover het laatste woord nog niet is gesproken. Maar met de versterking kijkt het hoofdbestuur met vertrouwen naar de toekomst.

Over de toekomst gesproken; in het komende half jaar zal de KVNRO maar liefst een drietal bijeenkomsten organiseren. Op alle drie zullen sprekers van formaat ons meenemen in de ontwikkelingen van hun expertise. Elders in de Reserve Officier vindt u de aankondigingen en andere bijzonderheden.

Tot slot nog een belangrijke mededeling; in de komende Algemene Vergadering, die op 20 november 2010 op Slot Zeist zal worden gehouden, zal een statutenwijziging in stemming gebracht worden. Deze wijziging is een direct gevolg van de in september 2008 in Maastricht aangenomen strategienota en dus een logische stap in de toekomst van de KVNRO. Indien u meer hierover wilt weten, verwijzen wij u graag naar uw afdelingssecretaris. Deze zal u vanaf tenminste vier weken voorafgaand aan 20 november op verzoek alle beschikbare informatie beschikbaar stellen.

Namens de redactie,

Maj Marc Daverveldt
Hoofdredacteur

KONINKLIJKE VERENIGING VAN NEDERLANDSE RESERVE-OFFICIEREN

Algemeen Secretariaat
Wassenaarseweg 2A
Postbus 95395
2509 CJ 's-Gravenhage
Telefoon (070) 316 29 40
Fax (070) 382 47 78
E-mail: bureau@kvnro.nl

Aan de ereleden en leden van de
Koninklijke Vereniging van
Nederlandse Reserve Officieren

Ons kenmerk 2010 0903/AV/001

's-Gravenhage, 3 september 2010

Onderwerp: 93ste algemene vergadering

UITNODIGING – BESCHRIJVINGSBRIEF

Onder verwijzing naar het gestelde in de artikelen 17 t/m 21 van de statuten, heeft het bestuur het genoegen u hierbij uit te nodigen tot het bijwonen van de 93ste algemene vergadering van de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve Officieren, welke wordt gehouden op:

zaterdag 20 november 2010
in het
Slot Zeist
Zinzendorflaan 1
te Zeist

Aanvangstijd van het huishoudelijke gedeelte van de vergadering is 10.00 uur.
Nadere informatie over de locatie en een routebeschrijving kunt u vinden op www.slotzeist.com en in de via uw afdelingssecretaris verspreide convocatie.

Hoogachtend
namens het bestuur,

(w.g.)

M.C.J.B. Daverveldt,
majoor der infanterie,
algemeen secretaris

Bijlage: Agenda 93ste algemene vergadering KVNRO

Tenue:
militair; KM tenue 6, KL DT2, KLu tenue 6, KMar DT2,
burger; tenue de ville

AGENDA 93^E ALGEMENE VERGADERING TE HOUDEN OP 20 NOVEMBER 2010 TE ZEIST

Huishoudelijk gedeelte

1. Opening door de Algemeen Voorzitter
2. Ingekomen stukken en mededelingen, definitief vaststellen van de agenda
3. Vaststellen van de notulen van de Buitengewone Algemene Vergadering d.d. 14 juni 2008 te Apeldoorn
4. Jaarverslag 2009
5. Benoeming van een lid van de kascontrolecommissie
6. Voorstel tot wijziging van de statuten
7. Voorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement
8. Verslag van de commissie tot onderzoek van samenwerking met andere verenigingen
9. Voorstellen van de afdelingen
10. Het verenigingsorgaan De Reserve Officier
11. Aftreden en benoemingen van bestuursleden, conform het gesteld in de statuten, artikel 9, lid 7:
12. Vaststellen plaats 94e Algemene Vergadering
13. Rondvraag
14. Schorsing

Openbaar gedeelte

15. Heropening door de Algemeen Voorzitter
16. Ingekomen stukken en medaedingen
17. Installatie bestuursleden
18. Uitreiken verenigingonderscheidingen
19. Jaarrede van de Algemeen Voorzitter
20. Programma door zorg van Afdeling Utrecht
21. Sluiting

KONGSBERG

KONGSBERG NORCONTROL IT AS

C-Scope - the World's most advanced Vessel Traffic Service (VTS) System features:

- Service-oriented architecture
- Geographical-information-system based Operator Client
- Open standards: ODBC, WMS (OGC), XML, TCP/IP, etc
- 2D and 3D views
- Warning calculations in 2D and 3D
- Geo-referenced maps, charts and imagery: S-57, S-63, MIF, ADRG, TIFF, JPEG, DTED, MrSid, etc
- Dynamic risk assessment
- High quality radar video
- Centralised tracking
- Intelligent sensor fusion
- Above- and below-water sensors
- Radar/radio coverage analysis
- Drift models for search and rescue/oil spill
- Meteorological and oceanographic data
- CPA, TCPA and Interception tool

WORLD CLASS – through people, technology and dedication

Kongsberg Norcontrol IT

P.O. Box 1024

NO-3194 Horten, Norway

E-mail: knc.webmaster@kongsberg.com

Fax.: +47 33 04 57 35

Telephone: +47 33 08 48 00

www.kongsberg.com

VERENIGING MARS EN MERCURIUS

Door: kap (R) Maarten van der Vaart, landelijk voorzitter Mars en Mercurius, bewerkt door KVNRO redacteur maj. (R) Mark de Jong

Inleiding

2 Juni j.l. bestond de Nederlandse vereniging Mars en Mercurius (M&M) 50 jaar. Waar komt M&M vandaan? Wat zijn haar doelstellingen, waar houdt zij zich mee bezig waardoor is zij van grote waarde voor haar leden?

Officieren achtergesteld

Na de Eerste Wereldoorlog, met een grote impact op sociaal en economisch gebied in België, voelden de Belgische officieren dat zij werden achtergesteld. Daar waar na de oorlog de onderlinge contacten tussen de officieren minder frequent werden ontstond steeds meer behoefte om elkaar te ondersteunen.

Samen sterk!

Uiteindelijk wordt mede als gevolg hiervan in Brussel in 1926 de "Industriële en Handelskring Mars en Mercurius" opgericht door officieren oud strijders van de Oorlog 1914-1918. Waarbij de kring streeft naar ten eerste, "de verstandhouding, de verdraagzaamheid en de eendracht tussen de diverse gemeenschappen te bevorderen in het kader van de Belgische Staat". Ten tweede, het versterken van de banden tussen Defensie en de Natie en ten derde, op basis van de vriendschaps-, kameraadschaps-, en solidariteitsband die tussen de leden bestaat, elkaar tot steun en solidariteit zijn in het "beroepsvlak". Waarbij de naam "Mars en Mercurius" staat voor respectievelijk Mars de god van de oorlog en Mercurius de god voor de handel als verwijzing naar de achtergrond en de doelstelling van de kring.

Nederland pakt het op

Naar aanleiding van het enthousiasme uit België zet de heer E.P. van Lanschot de eerste stap om te komen tot een Nederlandse M&M vereniging, waarbij hij in 1959 zijn vriend, de generaal-majoor bd. A.A.J.J. Thomson, inschakelt. De latere beschermheer van de vereniging in Nederland, Prins Bernhard, speelt hierbij op de achtergrond een enthousiastmerende rol. Uiteindelijk zal generaal Thomson op 2 juni 1960 in de grote zaal van de Industriële Club op de Dam in Amsterdam als voorzitter van het werkcomité en tevens voorzitter van de oprichtingsvergadering het woord voeren. Tijdens deze ver-

gadering worden 45 officieren als aspirant lid aangemeld en wordt met algemene stemmen het werkcomité gekozen tot het eerste bestuur.

Missie in Nederland

Volgens de statuten van de Nederlandse M&M is de doelstelling van de vereniging:
de leden behulpzaam te zijn en te ondersteunen in onderlinge saamhorigheid;
dit binnen de aan het officierschap verbonden morele waarden en vriendschappelijke verhoudingen;
zowel in het zakelijke verkeer, als in hun betrekkingen met de krijgsmacht en daarbuiten en om elkaar daarbij tot steun te zijn.

Op dit moment zijn in totaal 6 M&M afdelingen in Nederland met ongeveer 300 leden. Internationaal zijn naast België en Nederland ook nationale M&M verenigingen in Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Denemarken, Spanje, Zwitserland en Polen.

Uniek karakter

Alle leden zijn ooit beëdigd tot officier in de Nederlandse krijgsmacht en vervullen, wanneer zij als lid worden toegelaten, een verantwoordelijke positie binnen bedrijfs- en / of maatschappelijk leven. Hierdoor zijn de verschillende activiteiten, op afdelings- en op landelijk niveau, gericht op zowel de krijgsmacht als op de maatschappij. De gedachte hierbij is leden te informeren over relevante onderwerpen, het opdoen van inspiratie, kennis te laten maken met elkaars business en het uitwisselen van ervaringen. Door het officierschap zijn de leden opgevoed met een pakket van waarden en normen die bij het zaken doen versnelling kan brengen om tot resultaat te komen. Het fundament van M&M is kameraadschap, respect en vertrouwen.

Toekomst!

Zeer regelmatig melden diverse reserve / oud officieren zich aan als lid van M&M. Dit vanwege de unieke combinatie van twee verschillende werelden en haar landelijke en internationale netwerk. M&M is een vereniging om elkaar te ontmoeten, te netwerken en samen te werken. Dat is wat deze nieuwe leden zoeken. Het lidmaatschap heeft toegevoegde waarde vanuit diverse invalshoeken. Wanneer je eenmaal lid bent van deze bijzondere vereniging ervaar je de kameraadschap. M&M is en blijft de komende jaren een springlevende vereniging!

www.mars-mercurius.nl website vereniging Mars en Mercurius

NETHERLANDS INTERNATIONAL SHOOTING COMPETITION

NEDERLANDSE RESERVISTEN FEDERATIE KRIJGSMACHT

UITNODIGING NISC-2010

De "Netherlands International Shooting Competition for Reserves" – bekend onder de naam NISC – wordt dit jaar voor de achttiende keer gehouden van 15 t/m 17 oktober.

De organisatie is in handen van de Reservisten Schiet Commissie (RSC) van de Nederlandse Reservisten Federatie Krijgsmacht (NRFK). Daarmee is de NISC de gezamenlijke jaarlijkse internationale schietwedstrijd van de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve-Officieren (KVNRO) en de Algemene Vereniging van Reserve Militairen (AVRM).

NISC is in 1993 tot stand gekomen met de goedkeuring van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten en vormde de Nederlandse bijdrage aan de Internationale militaire schietcompetitie in NAVO-verband. Inmiddels is de internationale context uitgebreid. Met de internationale samenwerking van onze Krijgsmacht als één van de hoofddoelstellingen van het Nederlandse Defensiebeleid, wordt aan dit evenement een evenredig hoog belang toegekend.

Uitnodigingen zijn verzonden naar organisaties van Reservisten in Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Groot-Brittannië, Hongarije, Luxemburg, Noorwegen, Denemarken, Letland, Canada, Zwitserland, Polen, Tsjechië, Oostenrijk, Zweden, Rusland en Amerikanen (in Europa en de USA).

Tevens zijn uitgenodigd vertegenwoordigende teams van de beide verenigingen AVRM en KVNRO, teams van de reservistenschietorganisatie KMAR, alsmede teams van de NLDA.

Deze internationale ontmoeting zal, voor wat betreft het schietprogramma, plaatsvinden in het Infanterie Schiet Kamp (I.S.K.) en voor wat betreft de overige activiteiten in het kazernecomplex van de Legerplaats Harskamp/Generaal Winkelmannkazerne en restaurant "de Cantharel".

Het programma begint op vrijdag 15 oktober 2010 vanaf 16.00 uur met ontvangst van de deelnemers, gevolgd door een briefing, wapeninstructies en de social "meet & greet". De schietwedstrijd op de wapens Glock 17, Diemaco C7 en FAL zal plaatsvinden op zaterdag 16 oktober met in de avond het gala-buffet en de prijsuitreiking. Zondagochtend na het ontbijt is het moment van "good-bye & keep in touch".

Deelname staat open voor teams van 3 schutters van AVRM en KVNRO. Er is plaats voor maximaal 45 teams. Voor nadere informatie: stuur een mail met verzoek om informatie naar rsc@virtualvision.nl of naar rsc.nisc@gmail.com. De informatie bestaat uit een flyer, een brief met informatie en een aanmeldingsformulier.

Kolonel (R) G. Lettinga
Voorzitter Reservisten Schiet Commissie NRFK

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING VAN LKOL VAN RIJSSEN

Luitenant-kolonel Gerrit Hans van Rijssen werd onlangs koninklijk onderscheiden. Hij heeft een 40-jarige carrière als reserveofficier bij de Koninklijke Landmacht op zijn naam staan.

In 1970 begon hij als pelotonscommandant bij een logistieke eenheid. Maar de laatste tien jaar is hij actief voor het Regionaal Militair Commando West.

Hier heeft hij, naast zijn werk in de burgermaatschappij als zelfstandig consultant, verschillende taken opgepakt. Een van de meest in het oog springende werkzaamheden was de tijdelijke invulling van het management bij de civiele rampenorganisatie van de Veiligheidsregio Utrecht.

Vanwege zijn grote kennis van zaken op het gebied van crisis- en rampenbestrijding en zijn uitgebreide netwerk wekt het weinig verbazing dat hiervoor juist overste Gerrit Van Rijssen werd gevraagd.

Civiel was Van Rijssen werkzaam in de vervoerssector. Na dertien jaar volgde hij zijn hart en zette zich ruim twee decennia in voor diverse sportbonden. Waaronder bijna tien jaar als directeur van de Koninklijke Nederlandse Korfbalbond. Hier was hij onder meer lid van diverse werkgroepen en commissies in NOC*NSF verband.

De laatste jaren werd hij gegrepen door het fenomeen meditatie en is hij actief in de Siddha Yoga organisatie, waarbij hij

sturing geeft aan de Nederlandse tak. Hij wordt er geroemd om zijn organisatietalent, energie en humor.

Het is opvallend dat juist de kernwaarde van de Siddha Yoga organisatie maakt dat hij bij zowel de landmacht, sportbonden en als vrijwilliger een graag gezien mens is: "betrouwbaar en met zorg voor anderen".

Luitenant-kolonel Gerrit van Rijssen, is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau met de zwaarden.

De minister van Defensie, Eimert van Middelkoop en de luitenant-kolonel Gerrit Hans van Rijssen

BEREIKBAARHEID KVNRO

Om de bereikbaarheid van het bureau en het secretariaat van de KVNRO te verbeteren, zijn per 11 juni 2010 een aantal telefoonnummers wijzigen. Daarnaast vragen wij uw aandacht om de belasting van de functionarissen te verminderen door voor te sorteren bij het stellen van vragen en het doen van mededelingen.

Bureau:

E-mail bureau@kvnro.nl

Telefoon 070 - 382 47 78

Dit nummer wordt doorgeschakeld, zodat u uw boodschap kwijt kunt.

Fax 084 - 215 27 52

Berichten aan dit faxnummer komen via e-mail terecht bij het bureau en bij de secretaris

Voor kwesties die het gehele bestuur aangaan:

Fax 084 - 215 27 52

E-mail secretaris@kvnro.nl

Voor de ledenadministratie en contributiekwesties:

ledenadministratie@kvnro.nl

Fax 084 - 215 27 52

Voor kopij voor "De Reserve Officier":

E-mail ro-redactie@kvnro.nl

Fax 084 - 215 27 52

Het telefoonnummer 070 - 316 29 40 is per genoemde datum buiten gebruik gesteld.

NIEUW BESTUUR AFDELING OOST

Met ingang van 15 september j.l. is de bestuursamenstelling van de afdeling Oost gewijzigd.

Na 6 jaar trouwe dienst heeft Mr. Jan Douwes wegens te drukke zakelijke activiteiten zich als voorzitter teruggetrokken. Zijn taak is overgenomen door Guus in 't Veld. Bovendien hebben 2 nieuwe bestuursleden zitting genomen in het afdelingsbestuur Oost.

Bestuursamenstelling afdeling Oost per 15/9'10:

Lkol L.W. (Guus) in 't Veld, voorzitter a.i.

Lkol Ing. A.J (Ton) Voets, secretaris

Maj Drs. T.W.M (Thom) Verlinden, penningmeester / schietcommissaris.

Maj Mr.Drs. F.C.M. (Frank) Evers, bestuurslid

Maj R.F. (Rob) Landsbergen, bestuurslid a.i., ledenadministratie, evenementen

Elt P.P. (Peter) de Groot, bestuurslid a.i., evenementen

AIRBORNE MUSEUM ARNHEM

Market Garden

In september 1944 wordt op bevel van veldmaarschalk Montgomery de operatie Market Garden gepland. Het deel Market in de naam verwijst naar het deel van het plan waarbij luchtladingstroepen o.a. de bruggen over de Maas, Waal en Rijn veroveren. Het deel Garden verwijst naar het deel van het plan om met grondtroepen via een smaal front in 3 dagen op te rukken naar Arnhem.

Helaas werd operatie Market Garden een mislukking. Ruim 12.000 manschappen werden bij Ede gedropt, slechts 2.200 geallieerden keerden terug naar huis.

De film "Een brug te ver" gaat over de operatie Market Garden. In het Airborne Museum te Oosterbeek wordt aan de operatie Market Garden permanent aandacht geschonken zodat deze blijvend wordt herinnert.

Airborne Museum

Het museum was oorspronkelijk opgericht in 1949 in het Kasteel Doorwerth. Sinds 1980 is het Airborne Museum gevestigd in voormalig "Hotel Hartenstein" in Oosterbeek. Hartenstein was tijdens operatie Market Garden het hoofdkwartier van de 1e Britse Luchtladingdivisie o.l.v. generaal-majoor Roy Urquhart. Voordat Urquhart het hotel gebruikte was het door de een deel van de staf van de Duitse Veldmaarschalk Walter Model (Heeresgruppe West), ook in gebruik als hoofdkwartier.

Hotel Hartenstein

In het museum wordt de slag van zowel de geallieerde als van de Duitse zijde belicht. Bezoekers worden meegenomen door het verloop van de gehele operatie Market Garden. Vanaf de voorbereiding, de actuele luchtladingen, de veel groter dan verwachte Duitse tegenstand (ondanks het feit dat goede inlichtingen hierover wel beschikbaar waren), het tijdelijk bezetten van de brug door John Frost met 700 manschappen, het vervolgens terugtrekken in een verdedigingslinie rondom Hartenstein tot de laatste terugtrekking Zuidwaarts over de Rijn.

Unieke opzet

Dit alles wordt gedaan door een opzet waarbij ook de belevenissen van burgers, Poolse militairen, en de rol van pers en propaganda de aandacht krijgen. Alles wordt weergegeven in een eerste deel van 1.700 m2 door een uitgebreide collectie van uniformen, wapens en uitrustingstukken van Britse, Poolse en Duitse troepen, samen met authentieke films, foto's, documenten en voorwerpen, 5 schitterende diorama's en een Hall of Fame.

Geschut

In een tweede deel van 900 m2 wordt op een zeer unieke wijze in een ondergrondse belevingsruimte het door de bezoeker ervaren van de slag weergegeven. In deze "Experience" treedt de bezoeker in de voetsporen van een "Engelse paratrooper". Dit start met een briefing over de missie en gaat vervolgens van een vlucht met een zweefvliegtuig van Engeland naar Nederland, naar felle gevechten in de Arnhemse straten tot vlak bij de brug, naar het terugtrekken rondom Hartenstein tot aan de uiteindelijke terugtrekking over de Rijn.

Deze Experience wordt, door licht- en geluideffecten, authentieke filmbeelden in een imposant oorlogsdecor, een intensieve ervaring die de informatie die in het eerste deel van het museum is weergegeven tot je door laat dringen.

Voor deze Experience heeft het Airborne Museum in 2009, uit meer dan honderd inzendingen, een prestigieuze prijs gewonnen. De Gouden Reiger in de categorie ruimtelijke media.

Dit alles is meer dan een bezoek aan het Airborne Museum waard. Een bezoek kan goed gecombineerd worden met een bezoek aan de Airborne Erebegraafplaats, ook in Oosterbeek.

Erebegraafplaats

Voor openingstijden en meer informatie:

Airborne Museum "Hartenstein"
Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek

(T) 026 – 333 7710

(W) www.airbornemuseum.org

SYMPOSIUM KPRC

“Defensie als volwaardig partner in de Nationale Veiligheid: wat kan nog beter?”

Sinds het jaar 2004 is defensie zich aan het ontwikkelen tot structurele veiligheidspartner binnen het domein van de crisisbeheersing en rampenbestrijding. Binnen de veiligheidsregio's hebben de officieren veiligheidsregio (OVR) hun intrede gedaan en wordt er samen met de overige operationele diensten gewerkt aan gezamenlijke planvorming, geïntegreerd opleiden en trainen en multidisciplinair oefenen. Ook bovenregionaal wordt de meerwaarde van defensie zichtbaar, hetgeen blijkt uit de oprichting van de geïntegreerde civiel-militaire landelijke operationele staf (LOS), waarvan het Staf-detachment Nationale Operaties (SDNO) de militaire component vormt.

Op donderdag 25 november 2010 bent u van harte uitgenodigd bij het symposium “ Defensie als volwaardig partner in de nationale veiligheid: wat kan nog beter? ” Vanuit verschillend perspectief zullen deskundige sprekers vanuit de praktijk en wetenschap ervaringen met u delen. Het symposium is een ontmoetingspunt voor bestuurders, beleidsmakers, veiligheidsfunctionarissen en overige direct betrokkenen, werkzaam bij ministeries, provincies, veiligheidsregio's, gemeenten, vitale sectoren, operationele diensten, maatschappelijke instellingen, de Krijgsmacht en het bedrijfsleven.

Het symposium vindt plaats in het evenementen-casino, Kampweg 1, 3769 DE Soesterberg.

De organisator van dit symposium is de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve-Officieren (KVNRO). Initiatief en uitvoering ligt bij het platform Rampen- en Crisisbeheersing:

Luitenant-kolonel (R) G.J. Ludden
Luitenant-kolonel (R) b.d. R.P.M. van Mechelen
Kolonel (R) G. Lettinga
Kolonel (R) D.Q.P. Fundter
Luitenant-kolonel (R) b.d. J. Muschter
Luitenant-kolonel (R) b.d. G.H. van Rijssen

Aanmelden

Het symposium staat open voor maximaal 300 deelnemers. U kunt zich aanmelden via de website symposium@kvnro.nl. De kosten voor deelname aan het symposium bedragen EUR 15.

- 15.15 Ontvangst
- 16.00 Welkom en inleiding dagvoorzitter
Luitenant- generaal b.d. R. Reitsma
- 16.10 Uitdagingen in de internationaal Civiel-Militaire samenwerking
Prof. dr. R. de Wijk (Directeur Den Haag Centrum voor Strategische Studies)
- 16.45 Hoe kan crisisbeheersing meer op militaire leest worden geschoeid?
Mevrouw R.W.C. Clabbers (Directeur Nationale Veiligheid, Ministerie van BZK)
- 17.20 Welke meerwaarde kan defensie in de Veiligheidsregio hebben?
Mr. drs. G.A.A. Verkerk (Burgemeester Gemeente Delft)
- 17.50 Buffet met borrel
- 19.00 Nationale Veiligheid vanuit defensieperspectief
Generaal P. van Uhm (Commandant der Strijdkrachten)
- 19.35 Welke uitdagingen zijn er voor defensie in de sociale veiligheid?
Mevrouw A.M. Demmers-van der Geest (Korpschef Regiopolitie Zeeland)
- 20.10 Defensie en veiligheid in een kennis- en netwerksamenleving
Viceadmiraal b.d. J.W. Kelder (Lid TNO Raad van Bestuur)
- 21.00 Afsluiting

Sponsors

Het symposium wordt gesponsord door: KVNRO, TenCate, het Ministerie van Defensie, TNO Defensie en Veiligheid, Turnaround Communicatie, Stork Technical Services en Damen Shipyards Group.

VIERDAAGSE 2010, HET GEVECHT TEGEN DE ELEMENTEN, BARCODE EN KNIPKAART!

Ook in 2010 heeft zich weer een kleine delegatie enthousiaste collega's gemeld voor deelname aan de tocht der tochten de Nijmeegse 4 daagse.

Het was dit jaar bijzonder spannend aangezien wij door een (te) klein aantal inschrijvingen, afzeggingen en blessures op het laatste moment onder de magische grens van 11 lopers (voorgeschreven minimum sterkte detachement) dreigde te geraken. Gelukkig kon ik een van de geblesseerden zover krijgen om in ieder geval op dag 1 aan de start te verschijnen waardoor we op organieke sterkte van start konden gaan. Een verzorger werd ons door de zorg van Wilma Slikker (Hoofd Bureau Inschrijvingen) op het laatste moment toegewezen. Wilma heeft ons detachement voortdurend met raad en daad bijgestaan, dat doet zij overigens al jaren, en we zijn haar daar dan ook zeer erkentelijk voor!

Uitvaller

Na een zeer warme eerste dag met 1 uitvaller en een nog steeds behoorlijk warme tweede dag, werd het al snel duidelijk dat het gebruik van de groene gebarcodeerde polsbandjes te wensen overliet. Je krijgt een soort OV-chip kaart gevoel, ben ik nu wel of niet gescand? met alle gevolgen van dien. Over nacht besloot de organisatie 80.000 kaartjes te drukken zodat wij traditioneel met kaart in de hand onze weg konden vervolgen op dag 3 en 4.

De gezelligheid op Heumensoord in zowel de biertent direct na binnenkomst en 's-avonds in "de lazy lounge" (een soort herensociëteit) is niet te evenaren; je bent uiterst voldaan na een lange dag lopen, Paresto heeft een prima maaltijd bereid,

de voeten mogen in de lucht of in het voetenbad en dan een heilzaam biertje onder het genot van diepe en veel minder diepgaande conversatie met collega's uit het hele land, als je geen netwerk had binnen dit bedrijf dan bouw je het hier wel op.

Helden vallen niet uit

Op het einde van dag 2 werd mij vooral op het hart gedrukt geen uitvallers meer te hebben want dan zou het toch wel kritisch worden of wij als detachement onze weg konden vervolgen, ik zei zelfverzekerd "dat het uitgesloten was dat een van mijn helden zou uitvallen" maar ik kneep hem toch wel een beetje, gelukkig waren er verder geen uitvallers meer te betreuren.

De volgende dag besloot ik op verzoek van de organisatie 5 verdere beroepscollega's in ons detachement op te nemen, zij hadden met een groot aantal uitvallers te kampen gehad en waren te klein om als groep door te lopen. Ik kan wel zeggen dat het aan beide kanten zeer goed bevallen is. We kunnen de overste Hoebink (verantwoordelijk voor alle door Defensie ondersteunde evenementen) daarom gerust stellen; in het NRFK detachement is, mits plek beschikbaar, altijd ruimte voor onze beroepscollega's, een betere manier om aan wederzijds begrip te werken is er mijns inziens niet.

Charlemagne bereikt

We hebben met zijn allen, de een wat meer ondersteund dan de ander, de laatste rust van dag 4 op Charlemagne mogen bereiken, u leest het goed met ingang van dit jaar is Charlemagne de laatste rust en is de daadwerkelijke finish pas op de Wedren dus dit betekende voor ons allen, met de voorgeschreven bepakking minimaal 10 kg exclusief water, nog even "doorstekkeren"!

Ik kan u wel zeggen dat de laatste kilometers altijd een groot genoeg zijn, je wordt gedragen door de mensen en werkelijk vanuit alle hoeken van de stad wordt je toegejuicht!

Tevreden op Heumesoord

Met een tevreden gevoel heb ik op Heumensoord aan alle lopers uit het Detachement de 4 daagse medaille mogen uitreiken en kon ieder met een zeer tevreden gevoel huiswaarts keren gesterkt door het 4 daagse motto "willen is kunnen" en het informele motto "pijn is tijdelijk opgeven voor altijd" Tenslotte maak ik van de gelegenheid gebruik om u allen op te roepen volgend jaar deel te nemen aan de deze fantastische gebeurtenis, het kan niet zo zijn dat wij als twee verenigingen 24 plaatsen hebben wij er slechts 10 kunnen invullen dat moet onze eer te na zijn..

Het was een plezier en eer commandant te mogen zijn van dit NRFK Detachement, benieuwd wie volgend jaar het stokje overneemt.

Majoor (R) Jeroen van den Biggelaar

GROOTSE VIERING 100-JARIG JUBILEUM STIJLVOL JUBILEUMFEEST AFDELING UTRECHT

Op zaterdag 20 november 2010 vindt de Algemene Vergadering van de KVNRO plaats te Zeist. De Afdeling Utrecht treedt op als gastheer, omdat de afdeling dit jaar haar 100-jarig jubileum viert.

Op zondag 28 november 2010 is het namelijk precies 100 jaar geleden dat de "Afdeling Utrecht der Algemene Vereniging van Verlofsofficieren der Nederlandsche Land- en Zee-macht" als zelfstandige Utrechtse vereniging werd opgericht. Daarmee is onze afdeling de oudste binnen de KVNRO en nog ouder dan de KVNRO zelf. De afdelingsleden hebben het initiatief genomen voor een feestelijke viering van het jubileum in het meer dan 300-jarige Slot Zeist.

Slot Zeist werd in de 17e eeuw gebouwd als lustoord van Willem Adriaan, graaf van Nassau-Odijk. De grandeur van dit aristocratische huis ervaart u direct als u de statige oprijlaan op rijdt. De voorname entree biedt een royaal welkom. Het klassieke interieur van de stijlalen ademt de weelderige warmte van de barok uit. Met het ontwerp en het interieur werd in Nederland de barok geïntroduceerd. De stijlalen zijn geheel in tact gebleven en zijn vergelijkbaar met de interieurs van de koninklijke paleizen. De restauratie in de jaren '60 en de recente renovatie laten de rijke historie van het Slot in al haar pracht en praal zien

Het programma omvat, naast de Algemene Vergadering, een partnerprogramma. Het partnerprogramma omvat een bezoek aan het park en de Orangerie van Paleis Soestdijk. Na de lunch en het middagprogramma vindt een buffet-dansant plaats in de zalen van het Slot. Wij verwachten een aantal belangrijke gasten, maar willen vooral alle leden en introducés een geweldige avond bieden. U wordt daarvoor van harte uitgenodigd.

Naar verwachting wordt u in de loop van oktober nader geïnformeerd over het exacte programma en de wijze en kosten van inschrijving. Voor nu is van belang dat u de datum van zaterdag 20 november 2010 in uw agenda blokkeert om samen het 100-jarige bestaan in een feestelijk slot te vieren! Wilt u zich alvast aanmelden en/of heeft u interesse in sponsoring, dan kunt u zich aanmelden bij de secretaris Jos Vinckemöller per telefoon (0346) 578577 of email utrecht@kvnro.nl

Wij hopen u te mogen begroeten in Zeist!

De jubileumcommissie

OP VELER VERZOEK: HET VIERDE OFFICIERSGALA VOOR ARTILLERIEOFFICIEREN

Hoera dus voor ons wapen. Er komt weer een gelegenheid om samen met uw wapenbroeders

op de meest historische en mooiste plek van het wapen der artillerie, De Knobbel in Olderbroek, terug te kijken op uw eerste of laatste schot, uw mooiste herinneringen en de vele momenten waarop u met trots artillerieofficier bent.

Laat u en uw partner verrassen op muzikaal, culinair en militair gebied.

Noteer alvast de datum: Zaterdag 30 oktober 2010,

aanvang 18.30 uur. Tenue: AT / GT/ smoking/ donker kostuum. Voor de dames lang of feestelijk gekleed.

OVERIGE OPROEPEN

Reunie Klu-officieren

Op zaterdag 16 oktober 2010 wordt van 14.00 tot 21.00 uur een reünie voor (oud) KLu Verb/CIS Offn (en partners) gehouden in de Kumpulan/Bronbeek te Arnhem. Ook oud Elek Offn (en partner) met affiniteit voor Verb/CIS zijn welkom. Info: aartvandenbergt@tiscali.nl.

Oproep grote oploop reünie NVOM

November 2010 viert de Noordelijke Vereniging Oud personeel der Koninklijke Marine haar vierde lustrum. Op zaterdag 27 november zal dit, vanaf 12.00 tot plus minus 20.00 uur, te Groningen worden gevierd met een algemene oploop. Naast het weerzien van oude maten wordt er de traditionele Nasi hap geserveerd. Wij roepen al het voormalig marine personeel, mannen en vrouwen, op zich te melden en op te geven voor dit evenement bij Klaas Helder; mail: khelder@home.nl of via de site van de NVOM <http://members.home.nl/khelder/nvom/start.htm>

Herdenking / fakkeltocht Monument voor Vredesoperaties

Op vrijdag 22 oktober a.s. zal voor de derde maal de herdenking plaatsvinden bij het Monument voor Vredesoperaties in Stadspark Hattem te Roermond. We zullen dan stilstaan bij de mensen die tijdens vredesoperaties omgekomen zijn en wier namen op de plaquettes staan vermeld. Het Veteraneninstituut, de Stichting Landelijke Thuisfronten en de Geestelijke Verzorging bij de krijgsmacht willen die dag nabestaanden en direct betrokkenen een kans geven elkaar te ontmoeten in een informele sfeer. Vanaf 17.30 uur staat een broodmaaltijd klaar. Om 19.00 uur starten we met een korte bezinningsbijeenkomst in de Kapel van 't Zand, om daarna in een fakkeltocht naar het monument te gaan. Na een bloemengroet bestaat de mogelijkheid in het Generaal Spoorpaviljoen na te praten.

Nabestaanden en direct betrokken kunnen zich aanmelden bij: m.lieshout@veteraneninstituut.nl of per post: Aalmoezenier Lieshout, Veteraneninstituut, Postbus 125, 3940 AC Doorn. Meer informatie volgt na aanmelding.

DAGBOEK VAN EEN RESERVIST IN AFGHANISTAN

door: Marc Daverveldt

Lees hier verder over de belevenissen van majoor (R) Marc Daverveldt tijdens zijn uitzending naar Afghanistan.

18 mei 2009

Hier weer een praatje-pot vanaf Manta'qeh Ye Teri, zoals het stukje Dasht heet waar Kamp Holland is gelegen. Vraag me niet wat het betekent, want ik weet het echt niet, maar het bekt zo lekker... Het leven kabbelt hier voort... hoewel? Volgens de kranten is de Task Force Uruzgan deze week begonnen met een grote operatie met honderden militairen in de Deh Rashan. Nou, dat klopt dus, want dat is het gebied ten noorden van TK, voor de ingang van de Baluchi-vallei. Uit dat gebied kwamen de raketten die ons de laatste maanden dwars zaten en die Azdin Chadli het leven hebben gekost. Als je een idee wilt hebben van het gebied, moet je het gewoon eens opzoeken op Google Earth.

Over de voortgang van de operatie kan ik nu nog niet veel zeggen, maar het is toch wel apart dat wij een vondst van 5 kilo ruwe opium niet laten volgen door een inbeslagname en vervolgens vernietiging van dit spul. Dat doen we pas bij 10 kilo of meer... Nu zitten daar wel nuances aan. Ten eerste het probleem dat er door de NAVO en daarmee door ISAF geen integraal beleid wordt gevoerd op het bestrijden van de papaverteelt. Daarnaast betreft het bij hoeveelheden onder de 10 kg toch meestal alleen kleine boertjes en de lokale handelaren. De grotere vissen heb je er nauwelijks mee. En laten we eerlijk zijn: Drugsbestrijding is een politietak en wij zijn militairen... Maar goed, het ontbreekt ons aan een integrale aanpak, waarbij ook diezelfde kleine boertjes een alternatief voor de papaverteelt wordt geboden. De hogere prijzen van granen en andere landbouwproducten tijdens de oogst van 2008 kan daarbij helpen omdat daardoor dergelijke producten meer opleveren dan tevoren. Maar dan nog, papaver en opium zijn zo verweven met de leefwijze van de Pashtun (Pathanen) dat het nog wel even duurt voor dit probleem onder controle is.

En dan iets compleet anders... Voor mijn werk moet ik regelmatig contact opnemen met collega's op Kandahar. Nu worden er ook op vliegveld Kandahar regelmatig raketten afgeschoten, dus ook daar zijn drills om onnodige slachtoffers te voorkomen. Vanmiddag had ik na een hoop gedoe een van hen aan de lijn. Wat er aan hand was, vroeg ik. "Nou," zei hij, "We hebben een threatwarning dus vanwege het verhoogde risico lopen we nu permanent met scherfvesten aan en helmen op". Gelijk daarna hoor ik allerlei sirenes aan de andere kant klinken en ik nam aan dat de verbinding snel zou worden verbroken vanwege een aanval, maar niets was minder waar. "Rustig aan maar, onze Yanken hebben verzonnen om vandaag de alarmsystemen uit te testen. Daar hebben ze over nagedacht, alleen niet lang genoeg. Maar goed, de systemen werken en mijn personeel niet meer, want dat

ligt nu onder de bureau's. Maar verder alles toppie hoor! Wat wilde je precies weten...?" Ach, onze Amerikaanse collega's, het minst begrepen leger ter wereld...

Als MAG-schutter achterop een Bushmaster!

Van de week heb ik weer een van mijn ritjes naar de Governor's Compound gedaan. Je weet wel, zo'n ritje dat je met een aantal grote pantserwagens zo snel mogelijk naar je bestemming rijdt en waarbij alle verkeer wordt stil gezet. Deze keer had ik "mazzel" want door personeelsgebrek "mocht" ik als shooter uit het achterluik staan. Met weer alle spullen aan mijn lijf meldde ik me op het vertrektijdstip bij de opstelplaats van de QRF (Quick Reaction Force), de eenheid die die dag verantwoordelijk was voor het transport de stad in. Alle spullen in dit verband zijn scherfvest, helm, Diemaco met 10 magazijnen, Glock met 4 magazijnen, rookhandgranaat, flesjes water, portofoon, reserve batterij, fototoestel en lunchpakket. Gelukkig was alles rustig in de stad en verliep het transport vlekkeloos. Minder waren de temperaturen. Een van de redenen dat ik mee ging was ook om een verkenning uit te voeren in de directe omgeving van de compound. Het merendeel kon ik vanaf het veilige terrein van de compound overzien maar voor een paar zaken moest ik enkele tientallen meters naar buiten. Dat was toch wel even spannend, maar ook eigenlijk weer niet. Je merkt bij jezelf dat je je eigen grenzen telkens iets verder oprekt. Maar goed, daarna een rondje over de compound gelopen om een nieuwe collega wegwijs te maken en wat thee gedronken in de openluchtkeuken van de compound. Er werden me ook wat snoepjes aangeboden, maar gezien het aantal vliegen heb ik die maar beleefd afgeslagen... Na nog wat verbroedering met de ANA's die de compound beschermen ging het weer terug naar Kamp Holland. Bij aankomst werden uiteraard de wapens weer ontladen. Voor mijn lezers met een militaire achtergrond: Niemand vraagt hier of je nog munitie of delen van munitie hebt. Dat zou ook onbegonnen werk zijn. Wapens, patronen en magazijnen "slingeren" overal rond in de zin dat je ze overal ziet liggen. Overigens gaan we er op een of ander manier toch ook weer heel gedisciplineerd mee om en is het aantal incidenten met "ongecontroleerde" schoten eigenlijk heel laag, hoewel elk incident er natuurlijk een te veel is. Nadat ik mijn wapens weer had opgeborgen en mijn ops- en scherfvest uitdeed, bleek dat ik geen droge draad

meer op mijn lijf had. Ik kon mijn t-shirt letterlijk uitwringen! Ach, over een week zal ik er wel wat beter aan gewend zijn. Twee flesjes water later was ik er weer helemaal klaar voor! Dat mocht ook wel want wat volgde was een verhitte discussie met een van de civies dat het echt onverantwoordelijk is (en daarom verboden) om met zonder AMV-er (Algemeen Militair Verpleegkundige) een verplaatsing in de stad te organiseren. En er was voor de door betrokkene gewenste rit geen AMV-er beschikbaar, dus de rit ging niet door. Er zijn mensen die de betekenis van de woorden "nee" en "verboden" niet begrijpen, ondanks academische opleiding... Ach, nog 75 dagen en dan is ook dat weer geschiedenis.

Vandaag, zondag ochtend, heb ik iets gedaan wat ik eigenlijk al eerder had willen doen, maar wat er door de drukke werkzaamheden nog niet van gekomen was: Ik heb de 5 Engelse mijlen loop gedaan. Vijf hele mijlen?! Hoor ik sommigen al zeggen. Dat zijn welgeteld 8047 meters?! Jawel, maar niet over Nederlandse polderwegen, maar door mul zand en over ongelijke rotspaden, door een glooiend heuvellandschap, met een klim die mij nog het meest aan de Muur van Geeraardsbergen zonder bomen doet denken en dat alles bij een temperatuur van 34 graden celsius, 's ochtend om 8 uur. Nu ben ik niet van het type marathonloper, maar ik kan jullie verzekeren dat een hele inspanning was, die ik in 51 minuten en 8 seconden heb afgelegd. Een prestatie waar ik zelf best trots op ben. Ook onze Legad (Legal Advisor, zeg maar militaire advocaat), een notoir anti-sporter, had besloten om mee te doen. Niet omdat hij nu ineens een aanval van gezond verstand had, maar omdat hij van het gez..k af wilde zijn. We zijn al sinds het begin van ons verblijf hier bezig om hem te overtuigen dat een beetje sport beter voor hem is dan twee pakjes sigaretten per dag. Hij is, geloof ik, 6 x kapot gegaan tijdens deze loop, maar ook hij heeft hem op karakter uitgelopen, hetgeen hem op een staande ovatie van de reeds gefinishte collega's kwam te staan. Zijn smoes om als laatste binnen te komen: Jullie gingen er allemaal zo snel vandoor dat er niemand meer was om op de ambulance te passen! Die taak heb ik maar op mij genomen... Ja, ja, een beetje legad lult zich overal uit!

Vandaag was weer een dag van uitersten. In de ochtend een succesvol bezoek van een vliegtuig met maar liefst 30 NGO's, die verzonnen hadden dat ze deze vergadersessie in TK zouden houden. Op zich niets mis mee, ware het niet dat mijn reisbureautje helaas geen bussen heeft en die ook niet lokaal kan inhuren. Dan maar in een aantal Patria's en achterop wat lokale pick-ups en het geheel ging op weg naar de Governor's Compound om elkaar daar te vertellen wat er allemaal schort aan de landbouw van Uruzgan. Nu had ik ze dat ook wel kunnen vertellen, maar het is altijd beter als ze dat met eigen ogen kunnen waarnemen en ter plaatse hun mening bevestigd kunnen zien... althans, denken te zien. Maar goed, pappe stond weer eens een uur of wat in vol ornaat en met de bekende "meuk" aan zijn lijf in de brandende zon. Alleen staan had al tot gevolg dat het in straaltjes lang mijn gezicht liep. Maar eigenlijk mag ik niet klagen want ik wist dat op het zelfde moment een kilometer of 7 naar het noorden de mannen van de battlegroup en de geniecompagnie quala's aan het searchen waren en dus inspannend werk moesten doen bij een graad of 38... en daarbij het niet denkbeeldige risico op een flinke TIC (Troops In Contact) liepen. Ik moet zeggen dat de aanblik van de medevac die over onze hoofden laag richting het operatiegebied vloog ook niet echt geruststellend

was. Later bleek dat een Afghaan een schotwond aan zijn been had, zonder dat wij er bij betrokken waren. Het kan dus een ongelukje geweest zijn, maar ook een onderlinge rekening die is vereffend en waarvan wij dan de gevolgen mogen verhelpen. Bedenk hierbij dat in het verleden het meermalen is gebeurd dat ernstig gewonde Taliban netjes per pick-up op het kamp werden afgeleverd om door ons behandeld te worden. Hoewel ik de eed van Hypocrates niet ter discussie wil stellen, is dat toch wel een beetje vreemd... Maar goed, gelukkig geen collega die iets ernstigs was overkomen.

Het verlaten van de Governor's Compound

Terug op het kamp nog even met de PAO (Public Affairs Officer) staan praten (vroegah heette die man gewoon de voorlichter of voorlichtingsofficier, maar toen pissen plasen werd...) en die liet mij een heel zuur stukje van Arnold Karskens lezen. Ik vraag mij af waarom die man zich journalist noemt en niet zijn brood verdiend als spindokter: Omdat we geen zware gevechten hebben gevoerd zou de actie niets voorstellen. De man begrijpt blijkbaar niet dat de eerste taak van een goede krijgsmacht die van afschrikking is. De Taliban durft ons niet aan te pakken en duikt onder tussen de bevolking. Moeten er dan eerst grote gevechten zijn met mogelijk veel slachtoffers, aan alle drie de zijden, ISAF, Taliban en lokale bevolking, voordat een operatie een succes is? Als wij het gebied pacificeren zonder militaire slag of stoot, zijn wij toch nog steeds in de opzet geslaagd? Ach, ik zal het wel niet begrijpen en als militair ben ik uiteraard bevooroordeeld, maar dan bevind ik mij tenminste in goed gezelschap... Morgen weer een dag, hopelijk weer zonder dat er iets ernstigs gebeurt.

23 mei 2009

Er is weer het nodige te melden uit de TK-Bowl en omgeving. Dus steek ik maar gelijk van wal. Zoals jullie misschien hebben meegekregen, is van de week de officiële opening van het nieuwe Police Training Centre op Kamp Holland met veel tamtam en met het "afstuderen" van de eerste lichte Afghaanse Politieagenten gevierd. Deze agenten zijn in feite de gemeentepolitie van het "stadje" Chora, een wijdse naam voor een rommelige verzameling quala's met ongeveer 6.000 inwoners. De gemeente omvat ook het omliggende gebied, waaronder een groot deel van de Baluchi-vallei. Deze politiemacht is dus voor deze training collectief er uit gehaald en tijdelijk vervangen door ANCOP. Dit is iets dat je het best kunt vergelijken met onze KLPD, qua plaats in de nationale structuur dan. Over de kwaliteit wil ik niet te veel kwijt, maar

zoals onze majoor Edwin onlangs in de media liet quoten: "Ze hebben natuurlijk nog niet helemaal het Nederlandse niveau." Deze ANCOP-ers hadden pech: drie dagen voordat ze weer werden afgelost, is een van hun voertuigen op een IED gereden, met een dode en drie zwaar gewonden tot gevolg. Tot zover alles "Insh Allah", ware het niet dat ze zelf in staat bleken een van de vermoedelijke leggers van de bom te arresteren. De ongelukkige werd meegenomen naar de politiepost, alwaar hij niet helemaal onbeschadigd aankwam. Er zitten hier soms echt hele diepe kuilen in de weg! De politiepost zat dichtbij de ANA-post waar ook een Nederlands team aanwezig was. De gemoederen liepen nogal hoog op want ook de ANA- bemoeide zich ermee en op enig moment werd betrokkene "schuldig verklaard" waarna er een executie dreigde. Niet gewoon met een geweer, maar met RPG (Roc- ket Propelled Grenade). Er zou bij het op deze wijze voltrekken van het "vonnis" van die man waarschijnlijk niets meer teruggevonden zijn. Het Nederlandse team is toen letterlijk tussen beiden gesprongen en heeft kans gezien de bewaking van de man over te nemen en hem vervolgens op een heli naar TK te zetten. Kortom, Overste Gijs, het laagje "Rule of Law" is nog steeds flinterdun, zeker als er eigen mensen worden gedood en ook bij de overigens van veel zijden terecht gerespecteerde ANA's.

vliegenshura tijdens opening PTC

Zoals ik in het vorige stukje al aangaf is onlangs het Police Training Centre (PTC) geopend. Omdat het in principe een Afghaans feestje was, waren er nogal wat nationale en lokale hoogwaardigheidsbekleders aanwezig. Je raadt het al, al deze bobo's moesten natuurlijk allemaal hun toespraakje houden. We werden dus getrakteerd op maar liefst 7 speeches, die uiteraard allemaal vertaald moesten worden. Nu lijkt dat op zich al een hele opgave, maar nu moet je je voorstellen dat het 37 graden was, aan het einde van de ochtend, aan de zijde van het kamp waar ook de blackwaterhole is gelegen (die term wordt overigens alleen op kaarten en in instructies gebruikt, we spreken zelf van de shitpit). Dat laatste had nog een bijzonder effect, want hierdoor was het gebied van de ceremonie omgetoverd in een vliegenshura met een omvang die ik nog nooit eerder heb gezien. Op de bijgaande foto zie je op het witte plafond van de overkapping van de tribune zwarte stippen: Dat zijn vliegen... Je werd er helemaal gestoord van. Maar goed, ook die beproeving hebben we manmoedig doorstaan. Je begrijpt uiteraard wel dat ik het Afghaanse buffet deze keer maar aan mij voorbij heb laten gaan, hoe lekker ik het ook vind. Er waren echt te veel vliegen in de buurt die allemaal wilden mee-eten.

Voorafgaande aan dat buffet dus eerst die 7 toespraken met een totale tijdsduur van anderhalf uur, terwijl de cursisten dus in de brandende zon stonden. Maar wat waren ze trots! De beste leerlingen van elk van de vier klassen kreeg zijn diploma uit handen van een bobo en draaide zich vervolgens triomfantelijk om naar zijn maten en kreeg een ovatie van alle aanwezigen terwijl hij vol trots het diploma omhoog hield. En eerlijk is eerlijk, voor het armzalige clubje dat ik 8 weken tevoren mee heb helpen inprocessen hadden ze best een hele grote prestatie geleverd. Ze hadden zich in deze periode toch een aantal basisbeginselen van discipline eigen gemaakt, ze konden exerceren, ze hadden inmiddels allemaal het juiste uniform gekregen en hadden ook naast hun politietrainingen vaak in de avonduren een (vrijwillige) alfabetiseringscursus gevolgd. 95% van hen was namelijk analfabeet toen ze aankwamen. Da's niet handig als je een proces verbaal moet schrijven... omdat anders je arrestant binnen een paar dagen weer vrij rondloopt. Kortom, ook hier was weer een stukje vooruitgang gerealiseerd. Eens lukt het om Uruzgan te ontworstelen aan de Middeleeuwen waarin het zich al sinds mensenheugenis bevindt.

Fuchs pantserwagen met sneeuwkettingen bij 40 graden Celsius

Elke dag gebeuren er van die hele kleine gewone dingen die je verwonderen. Zo liep ik deze week langs een van onze Fuchs-pantserwagens. Dat zijn van die 6-wielige mastodonten van 7 meter lang, 2,5 meter breed en drie meter hoog, die hier voor verschillende, gespecialiseerde taken worden gebruikt (OPSEC!). Die bakken zijn echt stoer, zeker als er bij ongeveer 40 graden boven nul sneeuwkettingen aanhangen die klaar zijn voor gebruik. Als militair moet je immers echt op alles voorbereid zijn, ook op een sneeuwstorm in de Afghaanse zomer, nietwaar?

Verder zijn onze typeringen voor shura's wel aardig. Zo wordt er bij grote shura's gesproken over "A lot of noise meetings" omdat elke zichzelf respecterende Afghaan er zijn zegje wil doen, daarbij uiteraard niet onder wil doen voor de eerdere sprekers en de Afghanen (Pasthun) sowieso een manier van communiceren hebben die bij ons al snel de indruk geeft dat er een ruzie wordt uitgevochten, maar in feite wordt alleen de visie van betrokken met passie verdedigd. En gepassioneerd zijn ze! Het verbazingwekkende is dat er toch vaak een voor alle partijen aanvaardbaar compromis uit komt rollen. Het is dat ze hier geen laagland kennen, maar volgens mij is het vaak "polderen avant la lettre". Ik ben trouwens wel benieuwd wat zij van ons polderen vinden...

Het gebruik van typisch militair jargon blijft mij nog steeds elke dag weer verbazen. Bij de voorbereiding van een van mijn bezoeken bleek dat er onvoldoende vervoerscapaciteit was om alle bezoekers mee te vervoeren. Normaal kan ik beschikken over een drietal gepantserde auto's van Buitenlandse Zaken en een drietal witte Landcruisers van Defensie. Die laatste heten in goed Nederlands White Fleets. Maar goed, het gezelschap was dus groter dan het aantal zitplaatsen, dus een beroep gedaan op ons LSD (Nee, Lucy heeft er niets mee te maken, het betekent Logistics Support Detachment), onze alleskunnners op gebied van logistiek. Of ik drie MB's (Mercedes Benz-jeeps) met chauffeurs kon krijgen. Geen probleem en betrokkenen meldde zich op de afgesproken tijd bij mij voor een voorbespreking. Hoeveel man erin kan per voertuig. "Twee." "Huh, twee? En achterin dan?" "Dan moet ik eerst de achterbanken er weer 'in meubelen' "... OK, ik begreep hieruit dat die weer erin moesten worden gemonteerd. Doet u maar! En de VIP's waren "shaken, not stirred" na de rit. Tot slot nog even een voorbeeldje militaire logica: Ik ben sinds mijn verlof qua huisvesting verhuisd naar de PRT-quala. Hier mag ik mijn bureauwerk doen op de fab van de functioneel specialisten. Ik zit dus nu op een kamer met een Infra-specialist (die adviseert over infrastructuur projecten), een IDEA-man (die allerlei cursussen voor kleine ondernemers geeft) en de Rule of Law specialist (die in het dagelijkse leven rechter is). De logica om mijn met mijn regelnevenhandel erbij te zetten? Het zijn toch allemaal reservisten? Tuurlijk...!

5 juni 2009

Hierbij al weer mijn nieuwsbrief nummer 16. Ik krijg nog steeds heel veel positieve reacties op mijn rapportages vanaf FOB Ripley, waar Kamp Holland deel van is. FOB staat voor Forward Operating Base. Ik moet toegeven dat het me de laatste weken wat meer moeite kost om de berichten te schrijven. Ik denk dat dit komt omdat de nieuwigheid er na

De (voorm.) Staatssecretaris Jack de Vries met de schrijver. In de lucht de Chinook waar de Stas zojuist uit kwam.

een kleine vijf maanden vanaf is en er een zekere mate van routine optreedt in de dagelijkse gang van zaken. Maar aan de andere kant realiseer ik mij terdege dat ik een heel bijzonder manier heb om een sabbatical te vieren. Ik geloof niet dat er spannendere manieren zijn om dit te doen.

Vorige week hebben wij hier een bezoek gehad van de Staatssecretaris van Defensie, Jack de Vries. Ook dit bezoek mocht ik weer helemaal organiseren. Zo gezegd, zo gedaan. Ik had in overleg met zijn HOT (Hoofd Officier Toegevoegd, zeg maar adjudant) maj Melissa een mooi programma in elkaar gezet en mocht hem gedurende het gehele bezoek begeleiden. Hierdoor lag er voor mij weer een vluchtje naar Deh Rawood in het verschiet. Deze keer met de Chinook, een grote transport-heli, waar ik nog niet eerder in had gezeten. De Chinooks voor deze vlucht waren van de Amerikanen. De samenwerking met hen gaat niet altijd even vlekkeloos, hetgeen weer eens bleek uit het feit dat ik de dag voor het bezoek nog contact had met de heli-ops van de Amerikanen en hen heb geprobeerd uit te leggen dat het voldoen aan de timings uit het AMR (Air Movement Request) van wezenlijk belang waren voor een correcte uitvoering van het bezoek. Ja, onze wensen waren duidelijk en ja, daar zouden ze zeker aan voldoen. Het spijt me dan ook te moeten constateren dat ze het toch niet hebben begrepen en vervolgens dus ruim een uur te laat op de heli-pad van TK verschenen. En dan begrijpen ze nog steeds niet waarom ze niet altijd even populair zijn... Maar goed, op naar Deh Rawood, althans, dat dachten we. Nadat we allemaal waren ingestegen, werd er opgestegen... om 100 m verderop weer te landen bij de FARP (Forward Air Refueling Point) om te tanken. Dat mag om veiligheidsredenen niet met personeel aan boord... dus iedereen er weer uit! Was het misschien niet handiger geweest om eerst te tanken en daarna pas passagiers aan boord te nemen? Ach, als platvloerse infanterist heb ik nooit veel begrepen van de luchtmacht en er zal vast logica achter hebben gezeten. Nadat we voor de tweede keer waren ingestegen, gingen we nu echt naar Deh Rawood, een hope van een kwartier, maar over de weg doen we er gemiddeld een dag over en dat vergt dan altijd tenminste een van de negen beschikbare CATs (Combined Arms Team, in feite een peloton versterkt met een JTAC-er (een soort Forward Air Controller), een genieteam, een AMV-er (Geneeskundig), en een waarnemer). Dat geeft eens te meer het belang van voldoende transportheli's aan, want als die aanwezig zijn voor logistieke verplaatsingen, kunnen die CAT's voor andere missies worden gebruikt. Maar goed, bezoek van de Staatssecretaris dus. Het viel me weer op, net als in maart, toen hij er samen met de minister-president was, dat de Stas een mensenmens is. Hij had oprechte belangstelling voor hetgeen de mensen hem te vertellen hadden, iets dat ook voor zijn gevolg (PD-DOPS en PD-DMO) gold. Met name de laatste, Schout bij Nacht Visser, dook pardoos in het stof toen een van de aanwezige monteurs iets vertelde over de onderzijde van een van de voertuigen. Samen met de sergeant in kwestie werd er vervolgens vrolijk een minuut of 10 gekeuveld, liggend in het stof, op de rug, onder een militair voertuig. Het was een zeer geanimeerd gesprek...

In het gevolg van de Staatssecretaris reisde ook een team van het "Jeugdjournaal" mee. Ik moet zeggen dat ik het erg leuk vond om ook met deze mensen samen te werken. Niet in het minst in verband met het gegeven dat mijn eigen dochter in de doelgroep van dit programma zit en waarvan ik weet dat er zeer regelmatig naar gekeken wordt in haar klas. Mijn medewerking was dus niet helemaal verschoond van enig ei-

genbelang. Maar toch was ook dit weer apart, zeker omdat ik bij enkele opnames als een soort hulp camera man moest optreden, door een deel van de apparatuur vast te houden tijdens de opnames die in de heli gemaakt werd. Ook was het leuk om de ruwe opnames te bekijken van een bezoek dat was gebracht aan een schoolje dat aan de overkant van de weg naar Kandahar ligt. Dat schoolje is altijd een onderwerp geweest in de rondleiding die ik standaard geef bij elk bezoek, maar waar ik nog nooit was geweest. Nu zag ik het een keer van binnen. Gek eigenlijk dat iets wat zo dicht bij is, door mij nog nooit van binnen was bekeken...

Met de camera van het Jeugdjournaal in de hand ook nog een foto gemaakt; Multi-tasking]

Vorige week hebben we weer eens assistentie van minstens een bataljon beschermelingen gehad. Tijdens het betrekken van een overwatch positie (een waarnemingspost op een heuvel, van waaruit een patrouille in het dal in de gaten gehouden kan worden), reed een van onze Fennek verkenningervoertuigen op een IED. Het voertuig van zo'n 10 ton werd een meter of 10 opzij geslingerd, maar we hebben weer onbeschrijfelijk veel geluk gehad. De bemanning kon zichzelf uit het voertuig krijgen en bleek achteraf alle drie slechts lichte verwondingen gehad. En dat terwijl een deel van de voorkant van het voertuig er compleet af was gereten. Het viel zelfs zo mee dat er van de drie gewonden er "slechts" een de media haalde in het persbericht. Later die dag sprak ik toevallig een van de drie mannen, die zich, ondanks hun stoere pose, echt wel realiseerden dat ze door het oog van de naald waren gekropen. Enkele dagen geleden werd er melding gemaakt in de Australische media van het sneuvelen van Mullah Qasim, een bericht dat kort daarna werd overgenomen door de Nederlandse media. Deze mullah was een van de lokale leiders van de Taliban. Helaas kan ik er weer eens niet te veel over vertellen, maar het feit dat de bron van het bericht het Australische ministerie van Defensie is, doet concluderen dat er een zeer grote kern van waarheid in het bericht zit. Mullah Qasim was niet alleen een van de lokale Taliban-kopstukken, maar ook een van de IED-facilitators (iemand die bommen maakt) in het gebied. Verder gaat het gerucht dat hij tijdens een gevecht gedood zou zijn door zijn eigen mensen. Dit lijkt op het fenomeen van "fragging", iets waar de Amerikanen in de Vietnam-oorlog veel mee te maken hadden. Het ontstaat als de leiding niet meer gedragen wordt door de ondergeschikten, dus hieruit kunnen we afleiden dat het moreel onder de Taliban niet optimaal is. Laten we hopen dat het in elk geval leidt tot een afname van de invloed van de Taliban en daarmee een stukje extra rust en veiligheid

voor ons en de lokale bevolking. Tot slot nog iets over de laatste ontwikkelingen over mijn eigen functie en iets dat ik van mij af moet schrijven. Omdat er onvoldoende capaciteit was bij de sectie 2 van het PRT (waar ik nu kantoor hou), had ik mezelf aangeboden om mee te helpen die werkdruk op te vangen, ook al omdat ik wat tijd over heb, maar vooral omdat ik met 24 jaar sectie 2 ervaring het gewoon niet laten kan. Het inlichtingenvak is en blijft het mooiste vak binnen de krijgsmacht. Zo gezegd, zo gedaan en vandaag mocht ik voor het eerst wat zaken doen. Totdat alle vaste personeelsleden van de sectie niet op het kantoor waren en er een bericht binnenkwam over een IED die ergens zou liggen. Ik dat dus gelijk doorgegeven aan de andere personen die dit moesten weten, zowel binnen de TFU als bij de ANP. Omdat het primair hun eigen verantwoordelijkheid is, zouden zij er als eerste naar toe gaan en wachten op het EOD-team dat wij er op af zouden sturen. Die contacten verlopen via tolken die wij bij ons hebben. Na enkele mededelingen over en weer (nog steeds zonder de vaste staf) werden wij vanuit een andere bron gewaarschuwd dat er zich in de omgeving an de locatie waar de IED was gespot een flinke explosie had plaatsgevonden. Wij (de tolk en ik) dus onmiddellijk geprobeerd om weer contact op te nemen met de ANP, maar ondanks zeer goede ontvangst van die ochtend, werd er ineens een mededeling gedaan dat de betreffende GSM niet op het netwerk was aangesloten... Uiteindelijk werd ons via weer een andere weg meegedeeld dat onze contactpersoon, de lokale politiecommandant, als gevolg van een IED-explosie om het leven was gekomen en met hem nog een ANP-er en er waren er ook enkele ernstig gewond geraakt. Zijn GSM zou nooit meer worden opgenomen ... Het dubbele aan dit verhaal is dat ik enerzijds heb kunnen genieten van het uitoefenen van mijn vak en dat ik er van overtuigd ben dat ik dat op een meer dan voldoende wijze heb kunnen doen, maar dat er desondanks, waarschijnlijk door een inschattingfout ter plaatse, twee doden en een aantal ernstig gewonden bij zijn gevallen. Hoe wrang kan het goed uitoefenen van je vak zijn... Ik ben er van overtuigd dat ik geen enkele fout heb gemaakt en alle beschikbare informatie op een juiste wijze heb behandeld en zo snel mogelijk aan alle belanghebbenden heb doorgegeven, en dan toch dit... Overigens had de tolk met wie ik dit samen heb gedaan het er mogelijk nog moeilijker mee dan ikzelf. Hij zat echt even stuk toen het bericht binnenkwam. Deze man, inmiddels Nederlander en officier in onze krijgsmacht, doet dit werk uit idealisme om zijn vaderland er weer bovenop te helpen. Dit heeft hem echt geraakt en ik had het vandaag met hem te doen. Maar dit zijn gewoon de feiten van het leven hier en daar zullen we mee om moeten leren gaan. Hij en ik...

Als uitsmijter nog even wat "jargon" verklaard en andere humoristische momenten. Bij sommige VIP-bezoeken moet er om politieke redenen wat extra militairen briefings worden bijgewoond. Dit verschijnsel wordt door ons aangeduid als "rent-a-crowd". Het begrip stafslet krijgt dan toch een bijzondere betekenis... Een typefout van een van onze collega's die iets wilde mailing over het slaan van een brug over de Helmand-rivier: Hij had als onderwerp in de mail aangegeven "Briding the Helmand", hetgeen hem op de terloopse vraag van onze generaal kwam te staan wanneer hij ook al weer precies wilde gaan trouwen. Betrokkene keek in opperste paniek in het rond, totdat iemand hem attendeerde op zijn eigen spelfout. Vervolgens klaarde zijn gezicht op en transformeerde naar een variant van "Beam me up, Scotty...!" Tot gauw!

DIT IS EEN PUBLICATIE VAN DE INTERALLIED CONFEDERATION OF RESERVE OFFICERS (CIOR) COMPREHENSIVE APPROACH... EN WAAROM HET BIJ NATO ZO'N GROOT ISSUE IS

door drs. G. Dijk, Lkol (R) der Artillerie

Inleiding

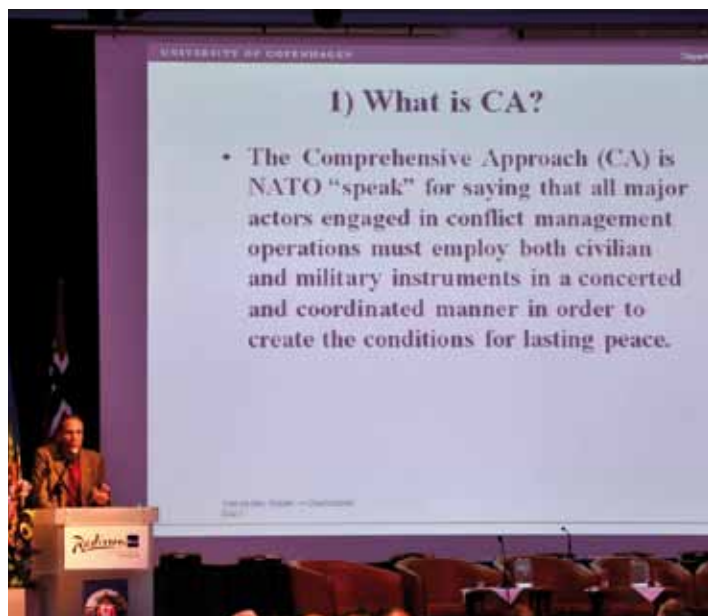
De Comprehensive Approach (CA) is vandaag de dag het grootste issue in de NAVO. Daarom heeft de Interallied Confederation of Reserve Officers (CIOR) een symposium over dit onderwerp georganiseerd gedurende haar zomercongres in augustus 2010 in Stavanger (Noorwegen). Het doel was reserveofficieren op te leiden aangaande dit onderwerp (één van de doelstellingen van CIOR), mede omdat zij de boodschap kunnen overbrengen aan hun stakeholders in de 36 landen die lid zijn van CIOR. De rol van de Reservisten, zoals zij die relateren aan de Comprehensive Approach is essentieel met betrekking tot het inzicht hoe in huidige en toekomstige operaties succesvol een "end state" kan worden bereikt.

Het CIOR symposium is gehouden onder de Chatham House Rules. Dit betekent dat geen informatie of discussie naderhand kan worden gerelateerd aan individuele sprekers. Daarom zijn meningen als weergegeven in dit artikel niet gekoppeld aan enige bron.

Dit artikel maakt deel uit van een serie van 5, waarin de Comprehensive Approach wordt besproken en elementen van deze nieuwe aanpak worden verkend.

Comprehensive Approach – wat is het?

De Comprehensive Approach (CA) is nog niet zo duidelijk gedefinieerd, omdat zowel actoren als landen andere meningen hebben over wat het nu precies is. Vanuit het NAVO standpunt, mede vanuit lessons learned, is het nu algemeen aanvaard dat militaire operaties uitgevoerd in andere landen, hun "end state" niet kunnen bereiken met militaire middelen alleen. Hoewel militairen kunnen bijdragen aan andere gebieden, zal hun eerste doel altijd het brengen van een hoger veiligheidsniveau in het operatiegebied zijn. In een dergelijke aanpak echter wordt het bredere operationele doel vaak niet bereikt.

De "end state" wordt vaak helder gedefinieerd in het United Nations (UN) Mandaat met een focus op politieke, economische en sociale doelstellingen. In de afgelopen jaren is de ervaring met Civil Military Co-operation (CIMIC) in diverse operaties, dat veel aspecten niet worden geraakt en dat veel actoren in het duister tasten omdat zij nooit weten of ze naar de zelfde "end state" toe werken. Een gebrek aan communicatie heeft een gebrek aan richtinggeving tot gevolg.

Thans wordt CA beschouwd als het orkestreren van alle activiteiten in een land om te komen tot een helder gedefinieerde en goed begrepen "end state". Het betekent dat niet één actor in een land leidend is in CA, maar dat alle actoren bijdragen op een zodanige manier dat hun acties leiden tot dezelfde "end state". Dat betekent dat het niet NAVO's Comprehensive Approach is, omdat NAVO niet de eigenaar is. NAVO spreekt van de NAVO bijdrage aan een Comprehensive Approach. NAVO wil primair bijdragen op het veiligheidsgebied, net als andere actoren dat doen op hun gebied om de "end state" te bereiken. Op deze manier samenwerken en communiceren is nieuw en heeft veel implicaties: in militaire planning, -training, herbouw om er een paar te noemen.

CA wordt begrepen op het strategisch niveau van NAVO, maar implementatie op dat niveau is niet eenvoudig. NAVO kijkt naar haar strategische partners, de United Nations (UN) en de Europese Unie (EU), maar de NAVO heeft wel hun medewerking nodig in het implementeren van CA. Vanuit het UN perspectief is dat problematisch, omdat meerdere landen de NAVO zien als een instrument van de westerse wereld om "kapitalistische oplossingen" te implementeren in het operatiegebied. Het geeft hen een reden om tegenstand te bieden als NAVO een UN mandaat wil vervullen.

Een andere reden kan zijn dat de UN-vertegenwoordiging in het operatiegebied onderbezet is.

De andere strategische partner, de EU, heeft meer mogelijkheden dan alleen de militaire-. Het kan bestuurlijke steun leveren, diplomatieke druk gebruiken en bijvoorbeeld politietroepen leveren in het operatiegebied. Gedurende lange tijd wordt de samenwerking met NAVO echter geblokkeerd door initiatieven met een politieke achtergrond.

Verder is het erg belangrijk vast te stellen dat non gouvernementele organisaties (NGO's) belangrijk werk doen in het operatiegebied. Het probleem is dat slechts enkelen van hen georganiseerd zijn op het strategisch niveau. De enkelen die dat wel hebben, zoals het Internationale Rode Kruis en Artsen zonder Grenzen, zijn humanitaire organisaties die nimmer zullen samenwerken met een krijgsmacht, noch zullen zij zichzelf compromitteren door met enige partij in het conflict samen te werken. Zij zullen zich altijd strikt houden aan hun humanitaire principes en zullen altijd alle slachtoffers in een gebied helpen, waarbij zij onafhankelijk en onpartijdig optreden in elke crisis.

Om CA te kunnen implementeren op tactisch- en operationeel niveau van NAVO, moet het eerst begrepen worden

door alle militairen. Daarna is het belangrijk dat de militaire cultuur, CA omarmd. Professionele officieren en onderofficieren zijn goed getraind in een grote variëteit aan planning en uitvoering van operaties in moeilijke omstandigheden. Militairen zijn er echter aan gewend dat zij zelf de leiding hebben; de militaire kaart wordt gespeeld en alle activiteiten worden gericht op het halen van de militaire doelstelling.

Onder die oude filosofie worden alle middelen, militair en civiel, gebruikt om het militair gedefinieerde doel te bereiken, zoals ook helder is verwoord in de NAVO definitie van CIMIC:

The co-ordination and co-operation, in support of the mission, between the NATO Commander and civil actors, including national population and local authorities, as well as international, national and non-governmental organizations and agencies.

(Allied Joint Publication 9, page 1-1, Art 102).

Met deze definitie is de "commanders intent" altijd leidend in planning en uitvoering van de missie.

De meest opvallende wijziging bij aanvaarding van CA is het begrip dat de missie niet alleen een militaire doelstelling kent, maar dat deze doelstelling deel kan uitmaken van een bredere, integrale aanpak die leidt tot een "end state" die niet enkel militair van karakter is.

Het incorporeren van CA in planning en operaties betekent dat we niet alleen kijken naar het gebruik van civiele middelen ter ondersteuning van de militaire missie, maar erkennen dat we een gedeelte planning moeten hebben, samen met andere actoren, die hun eigen doelen willen bereiken.

In sommige gevallen kunnen die doelstellingen zelfs gaan boven de militaire, in welk geval wij zullen moeten accepteren dat militaire middelen deel uitmaken van een groter plan, waarbij de weg naar het militaire doel minder rechtstreeks zal zijn. Dat is een echt grote wijziging in het werken met militaire middelen. Deze wijziging betekent veel t.a.v. flexibiliteit van niet alleen de militaire organisatie als geheel, maar voor elke individuele soldaat. Het betekent dat de man/vrouw die een wapen draagt, moet accepteren dat gebruik

van kracht en vaardigheden kan worden ingezet voor andere dan het militaire doel.

Dit is geen nieuw concept; in de meeste landen is het gebruikelijk en geaccepteerd dat het militair apparaat deels wordt ingezet voor ondersteuning van civiel bestuur bij rampenbestrijding. Maar toch zijn ook dan militaire eenheden gewend een afgebakende taak te krijgen met een duidelijk doel. Als het doel helder is, zijn militairen meesters in plannen en uitvoeren van de operatie, door henzelf. Anderen kunnen hierbij worden gebruikt, maar het blijft hun doel, en als dat is bereikt, is de klus geklaard.

In de veranderende wereld, zullen militaire organisaties moeten accepteren dat plannen en activiteiten van andere partners de condities in het gegeven operatiegebied zullen doen wijzigen. Ook al zijn deze partners niet zo goed in operationele planning, dan nog zal met hen moeten worden samengewerkt en zal de militaire organisatie hen de ruimte moeten laten om hen hun ding te laten doen. Militaire organisaties zullen daarom effectiever moeten communiceren met andere actoren op alle niveaus, ongeacht wat hun achtergrond of cultuur is. Militaire organisaties realiseren zich vaak niet dat hun communicatie wordt bemoeilijkt door gebruik van veel afkortingen en termen die door burgers niet wordt begrepen.

Onze militaire organisatie zal zich aan moeten passen, in hun planning en in hun taal, omdat de militaire commandant minder leidend wordt in operaties; veel vaker zal een van de niet-militaire actoren in de Comprehensive Approach de leiding nemen, met name als het gebruik van geweld in de operatie afneemt.

Hier kan het gebruik van reservisten behulpzaam zijn. Als "twice a citizen" (Sir Winston Churchill) kunnen reservisten civiele competenties toevoegen aan de militaire operationele staf. Zij kunnen het militaire "slang" vertalen in begrijpelijke termen voor civiele actoren en zo kunnen zij de brug slaan waardoor ook de militaire staf gaat begrijpen hoe de civiele partijen werken. Ook kunnen zij met civiele partijen samenwerken in hun planningsproces, want de reservist leeft "in beide werelden".

Dit is het eerste artikel over Comprehensive Approach in een serie van 5, van CIOR, afgeleid van het CIOR Symposium "NATO's Comprehensive Approach and the Role of Reservists" gehouden op 11 augustus 2010 in Stavanger (NO).

NIEUWE BESTUURSSAMENSTELLING KVNRO

In de Buitengewone Algemene Vergadering van 14 juni 2010 zijn op voordracht van het bestuur drie nieuwe bestuursleden benoemd. Hierna leest u wat meer informatie over hen.

Luitenant-kolonel (r) van de Genie ir. G.J.A. (Arthur) Bolder (1960)

Arthur Bolder heeft de studie Elektrotechnisch Ingenieur aan de TH te Delft in 1984 afgerond. Na de vervulling van zijn dienstplicht is hij werkzaam geweest voor het Provinciaal Electriciteitsbedrijf Friesland van 1986 tot 1989 en het Provinciaal Electriciteitsbedrijf Noord-Holland van 1989 tot 1990. Sindsdien is hij werkzaam voor Europees Octrooi Bureau. Arthur is gehuwd met Monique en zij hebben twee zoons, Robin en Patrick.

Zijn dienstplicht vervulde hij als ROAG bij Advies Bureau der Genie van 1984 tot 1986. In 1998 werd hij als actief reservist geplaatst bij de staf van 11 Luchtmobiele Brigade. In 2001 ging hij over naar RMC West, Bureau NatOps waar hij thans hoofd dienstploeg in het actiecentrum is.

Arthur is sinds 1985 lid van KVNRO en heeft binnen de vereniging aan veel activiteiten meegedaan; in de zomer van 1992 heeft hij als LSO Canada meegewerkt aan het CIOR Zomercongres te Breda. Sinds 1993 heeft hij plaats gehad in de Nederlandse CIOR Commissie en sinds juli 2008 is hij Secretaris Generaal van CIOR. Deze functie eindigt in augustus 2010.

Lkol Bolder

Luitenant-kolonel b.d. van de logistiek B&T ing A.J. (Ton) Voets (1941)

Ton Voets is een oude bekende binnen de KVNRO. Hij heeft zijn HTS studie elektrotechniek in 1962 afgerond, gevolgd door een HTS studie economische bedrijfstechniek in 1963. Aansluitend vervulde hij zijn dienstplicht als officier bij het toenmalige regiment Aan- en Afvoertroepen. Daarna heeft hij een indrukwekkende staat van dienst opgebouwd, zowel civiel als militair. Ook was hij zeer actief in het verenigingsleven. De KVNRO heeft hier in de loop der jaren vele vruchten van mogen plukken.

Als reservist heeft hij achtereenvolgens de volgende functies vervuld; MTO van 102 Intendance bat, plv cc van een bevoe, off toeg sie 2/3 van een aanvullingsplaatsbataljon, PBC van een aanvullingsplaatsbataljon en hoofd rayonbureau in

de provincie Gelderland. Ton Voets is 7 keer uitgezonden geweest als CIMIC / IDEA officier naar Bosnië.

De lijst van functies en andere wetenswaardigheden over zijn staat van dienst binnen de KVNRO is te lang om hier te vermelden. Van belang zijn de functies als algemeen secretaris en de bestuurslidmaatschappen van diverse afdelingsbesturen. Ton staat hierin bekend om zijn tomeloze energie en zijn loyaliteit aan de doelstellingen van de KVNRO.

Lkol Voets (rechts)

Luitenant-kolonel van de Nationale Reserve mr. J.J.B. (Jeroen) van den Biggelaar (1969)

In verband met begrijpelijke redenen was zijn CV bij het maken van deze RO nog niet beschikbaar.

Jeroen van den Biggelaar is al geruime tijd een actief lid van de KVNRO. Zo heeft hij zitting in de werkgroep ledenwerving en -behoud. Daarnaast is hij lid van het KVNRO team dat de presidency van CIOR invult.

Jeroen is geplaatst bij RMC-west als liaisonofficier.

Lkol Van den Biggelaar.

Overzicht van wijzigingen in de 93ste Algemene Vergadering

Op 1 september 2010 heeft kol b.d. art Ludo Vischer zijn functie als vicevoorzitter om persoonlijke redenen neergelegd. Kol Vischer zou in de komende Algemene Vergadering aftreden en was niet herkiesbaar. Vooruitlopend op de nieuwe statuten neemt lkol Bolder deze functie waar. In de komende Algemene Vergadering zullen de algemeen secretaris, maj inf Daverveldt, en de commissaris CZSK, KLTZ Leuring, volgens rooster aftreden. Beiden hebben zich opnieuw beschikbaar gesteld voor een bestuursfunctie. Indachtig de nieuwe statuten zal de exacte vorm nog worden vastgesteld.

**HIER HAD UW ADVERTENTIE
KUNNEN STAAN**

INFORMATIE BIJ DE REDACTIE

CIOR CONGRES IN STAVANGER

Het CIOR congres werd van 10-14 augustus 2010 gehouden in Stavanger, Noorwegen. Parallel hieraan werd het CIOMR (medische reserve-officieren) congres en de Militaire Competitie gehouden (zie elders in dit blad).

De Nederlandse delegatie die namens de KVNRO naar Stavanger werd uitgezonden bestond uit:

Council VP:	Ikol R. van Ooij
Council ASG:	Ikol R. van Rossem
Defsec:	maj M. de Jong
CIMIC:	maj M. de Boorder
Legal:	Ikol W. Roelink
Symposium:	Ikol C. Brouwer
Public Affairs:	maj H. Weber
PfP/ CIOMR:	kol-arts W. Henny
CIOMR:	KLTz S. Stienstra
MILCOMP:	elt A. Bakker

Het congres werd geopend door de Nederlandse CIOR-voorzitter: Ikol W. Verheijen en de Franse voorzitter van de CIOMR: Ikol F. Stragier. Een verrassing was de videoboodschap van de opperbevelhebber van SACEUR, de admiraal Stavrides, die het belang en de toegevoegde waarde van reservisten benadrukte. Op de tweede dag werd het symposium gehouden met als hoofdt thema: NATO's Comprehensive Approach and the Role of Reservists. Het symposium was dit keer iets anders van opzet: niet aan het begin of aan het einde van het congres maar op de 2e dag, in de namiddag werden break-out sessies gehouden waarbij in kleinere groepen de deelnemers de sessies van hun keuze konden volgen en welke geleid werden door moderators. Voor het symposium en de break-out sessies waren sprekers uitgenodigd die het niet noodzakelijkerwijs met de Comprehensive Approach eens zijn; een recept voor soms intrigerende discussies. Op de derde congresdag werden door de voorzitter en de permanente vertegenwoordiger bij de NATO verslag gedaan van hun activiteiten over de periode vanaf de Mid Winter Meeting in februari. Tijdens de Board Meeting werd een aantal besluiten genomen waarvan de belangrijkste zijn: Kroatië en Bulgarije zijn volwaardig lid van CIOR geworden, Moldavië heeft het associate lidmaatschap gekregen en de Observer status van Rusland is wederom aangehouden omdat niet duidelijk is welke organisatie de Reserve-Officieren Associatie vertegenwoordigt. Op de vierde dag kwam de Board weer bijeen waarbij van belang is dat het

Memorandum of Understanding tussen CIOR en de NRFC opnieuw zal worden uitgewerkt. De Legal Committee krijgt een Nederlandse secretaris: Ikol W. Roelink.

Volgend jaar wordt het congres tussen 2-9 augustus in Warschau, Polen gehouden, een vertegenwoordiger van de Poolse organisatie gaf een presentatie over het programma. Het congres thema zal zijn: NATO's new strategy and implications for the use of reservists. Op de laatste congresdag gaven de voorzitters van de verschillende committees presentaties over hun activiteiten; de PA-committee wordt in zijn huidige vorm niet voortgezet; deze taken worden ondergebracht in een Working Group die vast aan de Presidency wordt gekoppeld. Tijdens de afsluiting van de General Council werd teruggekeken op een perfecte organisatie van het congres en aanverwante evenementen door de Noorse organisatie. Na de prijsuitreiking van de Militaire Competitie, waarbij de Nederlandse deelnemers niet onverdienstelijk hebben gepresteerd, werd de Presidency van CIOR en CIOMR formeel overgedragen aan de Noren. Deze overdracht ging gepaard met een kleine ceremonie met dankspreeches en de uitreiking van medailles en aandenken.

Zuid Afrika werd als nieuw lid verwelkomd in CIOR

In het integrale congresverslag van de Nederlandse delegatie kan men de deelverslagen per committee nalezen.

Ter afsluiting een quote over zijn ervaring met reservisten van de plv bevelhebber KL, gen-maj. Mart de Kruijf: "increased richness in the military command structure by involving reservist's intellectual capacities and experiences"

generaal-majoor De Kruijf spreekt het congres toe.

Het publiek luistert vol interesse

TWEEDAAGSE MILITAIRE PRESTATIETOCHT 2010: HET VERSLAG

Op 11 en 12 mei j.l. vond de 62ste Tweedaagse Militaire Prestatie Tocht plaats vanuit de Legerplaats Harskamp, alias Generaal Winkelbankkazerne. Het was de 8e TMPT nieuwe stijl, die door de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve-Officieren (KVNRO) samen met de LO/sportorganisatie van de Koninklijke Landmacht als één van de vier officiële sportmedaille evenementen wordt georganiseerd.

Een record aantal van 524 deelnemers begon dinsdagochtend tussen half zeven en half acht aan de tocht om de twaalf opdrachten binnen de vereiste tijd van twee maal 10 uur te volbrengen. Met de medewerking van het Bureau Internationale Militaire Sport (BIMS) waren posters verspreid binnen veel geledingen van de krijgsmacht. Redacties van meerdere defensiebladen en militaire verenigingsbladen publiceerden de informatie van de TMPT binnen de inschrijvingstermijn.

REGEN EN KOU

Normaliter is er tijdens de TMPT-dagen sprake van een aangename temperatuur. Dit jaar viel de TMPT is een koude periode in de maand mei, zoals we zelden hebben meegemaakt. Dit, gecombineerd met de aanhoudende regen gedurende minstens de helft van beide dagen, maakten dat spieren verstijfden, hindernissen door gladheid meer inspanning en voorzichtigheid vergden en het fietsen een tandje zwaarder werd.

Oriëntatie

Van de deelnemers was 83% beroepsmilitair en 17% reservist. De categoriale indeling was: soldaten en korporaals 39%, onderofficieren 39% en officieren 22%. Onder de deelnemers ook 38 buitenlandse militairen: Duitsers, Denen, een Belgisch team, een Frans team en twee teams uit Estland. Het aantal vrouwelijke deelnemers steeg naar 20. Een verheugend resultaat voor de organisatie die overigens blijft streven naar meer vrouwelijke deelnemers. Een damesteam mag het lichtere parcours volgen, dat ook geldt voor de Veteranen (45 jaar of ouder).

Survivalbaan

VERNIEUWDE ONDERDELEN

De TMPT-organisatie had dit jaar een aantal onderdelen vernieuwd. In de categorieën "sportief" en "oriënteren" voerde de fietstocht nu naar Ermelo. Met onderweg in de Kootkazerne in Stroe de nationale hindernisbaan ter vervanging van de internationale hindernisbaan in Schaarsbergen uit voorgaande jaren. Vervolgens een nieuw terrein met bos, duin en zandvlakte (Beekhuizerzand) voor het oriënteren. Daarna de nieuwe survival in de Generaal Spookkazerne ter vervanging van de oude touwhindernisbaan. Dit door de LO/Sport op maat gebouwde parcours in een bosperceel op de kazerne bleek voor veel teams lastig door de combinatie van techniek en kracht. Vooral tijdens de regenperiodes. Hier bleek de catcrawl over een hellend touw een zware kluit.

Het "toeristisch" varen met de kajak was geheel in de stijl van de TMPT opgewaarderd met oriënteren, waarbij vier posten op de wal moesten worden "geknipt". Daarbij was het te water laten en afvaren van de boten een schouwspel op zich. De aanscherping van de tijd voor de snelmars voor de categorie "senioren" bleek geen probleem.

NAUWKEURIGHEID

In de categorie "nauwkeurigheid" had de organisatie in het onderdeel "coördinatenrit per fiets" de verwerking van de antwoorden op de vragen in het systeem geautomatiseerd. Met het afsluiten van deze laatste fase is de tijdregistratie inmiddels volledig geautomatiseerd. Met het verwisselen van de X-Y-coördinaten gaan nog steeds teams de mist in en ook de teams, die deze verkeerde oplossingen enthousiast kopiëren.

Het afstandschaten en het precisie gooien van werpgewichten waren onveranderd.

In de categorie "militair" was de afstand van de Mars met een nieuwe route weer teruggebracht naar de oorspronke-

lijke 25 km voor senioren en 20 km voor veteranen. Bij het schieten op de nieuwe geweerbaan werd een verbeterde doorstroomprocedure met succes toegepast.

Op de fiets

KRUIS VOOR 306 DEELNEMERS

Uiteindelijk mochten 306 deelnemers (= 58%) het TMPT-kruis in ontvangst nemen. De eerste dag was 30% afgevallen en de tweede dag 12%. Een record hoge uitval dus. Als we proberen de oorzaken hiervan te analyseren, dan vallen op: het beroerde weer met regen en kou, onvoldoende voorbereiding op uithoudingsvermogen, vaardigheden en techniek, slecht voorbereid op diverse weersomstandigheden door het ontbreken van regenkleding, relatief veel gevallen van pech met de fietsen alsmede veel blessures, kleine ongevallen en ziekte. Het is ook mogelijk dat het hoogste percentage tot nu toe van 82% van de deelnemers, dat voor de eerste keer de TMPT "deed", mede aan de hoge uitval heeft bijgedragen.

NATIONALE OPERATIES OP LINKEDIN

De derde hoofdtak van de Krijgsmacht kan sinds november 2009 ook van aandacht genieten op het online sociale netwerk LinkedIn. Majoor (R) Chris van Duuren, als lid aan onze vereniging verbonden RMC-West licht toe: 'Door mijn civiele werk is het volgen van nieuwsfeiten op veiligheidsgebied mijn tweede natuur geworden. Als actieve Natops reservist heb ik daarbij natuurlijk een uitgesproken voorkeur voor berichtgeving op dat gebied.

Bij civiele en militaire collegae en andere LinkedInners signaleerde ik ondertussen een vergelijkbare behoefte wat me op het idee bracht om LinkedIn naast als bron ook als medium in te zetten om berichten te bundelen en zo via het sociale netwerk aan zowel het actuele kennisniveau alsook de bekendheid van derden met deze hoofdtak te vergroten.

Het is vrij simpel uitvoerbaar: gewoon de link van de betreffende internet pagina als 'discussie' in de groep publiceren,

Vol goede moed

De vernieuwing van de helft van de onderdelen, die elkaar qua aard maar ook mentaal en fysiek afwisselen, heeft de aantrekkelijkheid nog meer verhoogd. Dat was te horen in de waardering voor de diversiteit aan opdrachten van deze TMPT.

De organisatie van de 62ste TMPT van totaal 90 mensen bestond uit de TMPT-commissie (10), de LO-sport groep (10), de vaste ondersteuningsgroep (40) en de Nationale Reserve van 10, 40 en 50 Natresbataljon (30 totaal).

De 63ste TMPT in 2011 zal plaatsvinden op 30 mei (opkomst-dag) en 31 mei + 1 juni (TMPT).

Kolonel G. Lettinga
Voorzitter TMPT

en alle 'followers' van de groep krijgen automatisch een attentie toegestuurd. Naast de veelvuldige berichten over de inzet in Nederland hebben ook de inzet van de Krijgsmacht in andere delen van het Koninkrijk en de wereld de aandacht. 'Member' van de groep zijn voornamelijk defensie collegae van alle pluimage maar ook civiele medewerkers van gemeenten en veiligheidsregio's en een enkele journalist. Van Duuren: 'Eigenlijk zou elke reserveofficier werkzaam in het Natops domein van deze groep lid moeten zijn, het staat open voor iedereen en baat het niet dan schaadt het niet'.

Naast de open defensiebrede groep beschikken de collegae van het RMC-Noord en het RMC-Zuid over eigen, besloten groep.

Meer informatie op <http://tinyurl.com/natopsdefensiebreed>. Voor toegang is uiteraard het hebben van een persoonlijke LinkedIn account een vereiste.

CIOMR CONGRES IN STAVANGER

Het CIOMR congres heeft vijf aspecten. Naast het bestuurlijke CIOMR werk, waarin dit jaar onder andere een rapport is afgeleverd aan COMEDS (organisatie van de surgeons-general van de NAVO-landen), is er een wetenschappelijk programma georganiseerd door de Scientific Committee van de CIOMR en een wetenschappelijk programma georganiseerd door de host nation. Met een posterpresentatie is deel van het wetenschappelijke werk van de CIOMR ook voor alle deelnemers van het CIOR congres zichtbaar.

MIMMS

Het CIOMR congres begint traditioneel met educatieve workshops en dit jaar verzorgde Kol.-arts b.d. Walter Henny een hele dag de workshop getiteld "Get Acquainted With MIMMS (Major Incident Medical Management and Support)", die zeer goed gewaardeerd werd.

Voor de militaire sportcompetitie (MILCOMP) van het CIOR is CIOMR actief met de Combat Casualty Care (3) Competition (destijds First Aid Competition genoemd) en het jureren van dit gedeelte van de militaire sportcompetitie. Niet alleen leerzaam voor de deelnemers, maar ook een nuttige ervaring voor de CIOMR delegatieleden, die als jury optreden. De Noorse organisatie had een mooi scenario gemaakt, waarin hulp verleend moest worden aan de inzittenden van een voertuig, dat op een IED was gereden. Een zeer reëel scenario met passende details, zoals een okselwond, die vaker bij dit soort incidenten gezien wordt, doordat de rijder tijdens het rijden vaak de rechter elleboog stoer uit het open zijruitje steekt.

Laerdal

Het hierboven genoemde rapport, dat tussen de meetings door in opdracht van COMEDS is geschreven, beschrijft hoe de NAVO landen en de niet-NAVO landen, die wel via het CIOMR zijn georganiseerd, hun medisch geschoolde reservisten werven, scholen en bijscholen, financieel compenseren voor hun militaire activiteiten en bij de organisatie betrokken houden. Dit rapport is inmiddels al naar de hoofden van de militaire medische diensten van de diverse landen, inclusief Nederland, verzonden.

Daar het congres in Stavanger plaatsvond, bood dit voor de Noorse organisatie de kans om de firma Laerdal, die zeer geavanceerde poppen (mannikins) maakt voor medische trainingen, te bezoeken. Deze mannikins kunnen zo geprogram-

meerd worden, dat ze levensecht trauma's nabootsen, inclusief verandering van ademhalingsfrequentie, hartslag, zweten en zelfs met geluid. We kregen inzicht hoe de trainingsprogramma's door Laerdal waren ontwikkeld en welke nieuwe computergestuurde medische trainingstechnieken bestaan.

Braathen en Gilbert

Daarnaast had de Noorse organisatie twee indrukwekkende sprekers. De, door onze Noorse collega LKol. Prof. Dr. Lasse Braathen voorgezeten, sessie begon met een voordracht over wondballistiek door Dr Johan Pillgram – Larsen. In anderhalf uur werd een zeer compleet beeld geschetst over de verwondingen, die men bij de diverse wapens kan verwachten en hoe ze te behandelen. De tweede spreker was Dr. Mads Gilbert, die verslag deed over de slachtoffers, die te betreuren waren bij de recente aanval van Israël op de Gaza-strook. Op het moment van deze aanval en ook daarna was Mads Gilbert als anesthesioloog en trauma-arts in de Gaza strook. Hij is hoogleerbaar spoedeisende geneeskunde aan de universiteit van Tromsø, maar is in het kader van de hulp, die Noorwegen (Norwegian Aid Committee) al geruime tijd geeft aan de Palestijnse bevolking in Gaza, vaak behulpzaam in ziekenhuizen in Gaza. Tijdens de aanval van 2008-2009 was hij met zijn Noorse collega en chirurg dr Erik Vosse werkzaam in het El-Shifa ziekenhuis in Gaza-stad. De ernstige verwondingen door de nieuwe Israëlische wapensystemen en hoe deze te behandelen zijn, werd uitgebreid besproken.

Scientific Committee

De vrijdag werd geheel besteed aan de wetenschappelijke voordrachten, zoals die geselecteerd waren door de Scientific Committee van het CIOMR. Onder voorzitterschap van KLTZ Stef Stienstra werden veertien presentaties met een verscheidenheid aan militair medische onderwerpen gegeven. Daarnaast waren er nog diverse posterpresentaties. Het zwaartepunt van de presentaties lag bij het gekozen thema, dat dit jaar de inzet van medisch militaire reservisten bij natuurrampen was. Hiervan wordt een verslag in een vooraanstaand militair medisch tijdschrift (Medical Corps International) gepubliceerd.

Voor alle onderwerpen, die de revue gepasserd zijn tijdens de wetenschappelijk voordrachten verwijs ik naar de website van het CIOMR: www.ciomr.org

Stef Stienstra

AFSCHEID MADELEINE BOLSIOUS

Tijdens de CIOR werkgroepsvergadering van 7 juni jongstleden is afscheid genomen van maj-arts Madeleine Bolsius. Ter gelegenheid van dit afscheid heeft de voorzitter van de KVNRO, ex-president van de CIOR presidency, lkol Willem Verheijen, namens CIOR en de medische afdeling van het CIOR, het CIOMR, Madeleine bedankt voor haar reeds jaren verleende steun aan CIOMR en de CIOR sportequipe. Ook haar collega's kol-arts Walter Henny en kltz Stef Stienstra en de voorzitter van de Nederlandse CIOR delegatie, lkol Ruud van Ooij, bedankten Madeleine voor haar inzet en de prettige samenwerking.

Maj-arts Madeleine Bolsius was als beroeps arts bij de Koninklijke Marine van 1998 tot 2002 waarna ze beroepsdienst verliet en de reservistenstatus kreeg. Madeleine had zich destijds bij de CIOR sportequipe aangesloten en heeft in die 4 jaar twee keer meegedaan aan de WK in een internationaal team. Vanaf 2006 bleef ze als lid van het CIOMR betrokken bij de begeleiding van de CIOR sportteams. Via de KVNRO was ze betrokken bij de kring Matthijssen als bestuurslid. In 2008 is Madeleine weer in beroepsdienst getreden, nu Bij de Koninklijke Landmacht, waar ze nu als maj-arts functioneert.

KONGSBERG

NASAMIS

- the Surface Launched AMRAAM Air Defence System

- In delivery as part of RNLA FGBADS
- In operational use in several NATO countries
- More than 30 000 hours in continued active mission operations
- More than 100 ground launched live firings performed
- World leading BMC4I system
- Designed for growth - control of indigenous and future sensors and effectors

WORLD CLASS – through people, technology and dedication

Kongsberg Defence & Aerospace AS
P.O.Box 1003 - N-3601 Kongsberg - Norway
Phone: +47 32 28 82 00 - Fax: +47 32 28 86 20
E-mail: office.kda@kongsberg.com
www.kongsberg.com

Represented in The Netherlands by
PRODAS DEFENCE & SECURITY
- The Hague. 070-750 8320

AFDELINGSACTIVITEITEN

Veel afdelingsactiviteiten van de KVNRO staan ook open voor leden van andere afdelingen. Indien u in het activiteitenoverzicht iets van uw gading ziet buiten de eigen regio, neem dan contact op met de secretaris van de organiserende afdeling of een bij de activiteit genoemde organisator. Houd er rekening mee dat aan deelnemers van buiten de afdeling soms een (grotere) bijdrage in de kosten wordt gevraagd.

LANDELIJKE EN INTERNATIONALE ACTIVITEITEN
NISC: 15 t/m 17 oktober 2010
Informatie: Gerard Lettinga 0313-651610 of 06-21250734

CIOR
Schietsen
Samen met Noord-Brabant West

CIOR – MIL COMP
Kap Ir C.J.G.M. Versteegden
casverst@yahoo.com
06-20419417

AMSTERDAM-KENNERLAND
Secr: Ing. J.G.J. Borsboom
Ds. M.L. Kingweg 217
1504 DG Zaandam
tel: 075-616 6185 (p)
075-653 3618 (k)
e-mail: janborsboom@hetnet.nl

BRABANT-OOST
Secr: Kap Ing. L.W. Schaffers
Opera 100
5629 NX Eindhoven
040 - 242 3827 (p)
brabant-oost@kvnro.nl

Activiteiten

Afdelingsbijeenkomst
Elke dinsdagavond vanaf 21.30 uur (na de sport), off/oo-mess RvS kazerne Oirschot. Elke eerste donderdag van de maand vanaf 16.30 uur in Sociëteit 'de Bossche Bol', KEK gebouw, Lunettenkazerne Vught. Aansluitend is een gezamenlijk diner. Toegang tot de kazernes onder-overlegging van een geldig legitimatiebewijs.
Inl: R. Uiterwijk 0345-57 2711 of de secretaris

Schietsen
Gezamenlijk met Noord-Brabant-West, zie daar voor data.
Schietsbaan RvS kazerne Oirschot
Inl: J. Dijkman, 040-245 6648, jan.dijkman@philips.nl

Sport
Elke dinsdagavond 19.45 uur, indoor-training/zwemmen, sport-accommodatie RvS-kazerne Oirschot.
Inl: E.J.C. Reepmaker van Belle, 040-2834283

Speciale activiteiten
Informatie: G. Eversen 040-241 7009.
Kijk ook op de website van de KVNRO onder afdeling Brabant-Oost

FRIESLAND
Secr: J.C. Robijn
Julianalaan 34
8932 AA Leeuwarden
06-5385 7970
friesland@kvnro.nl

Activiteiten
21 nov.: Ladyschietsen
12 dec.: 47e Midwinterschietsen

Schietsen
Inl: G. Frijling, 0566-621 827 (p)
G.Frijling@chello.nl

Sport
Elke maandagavond 20.00-21.00 uur Vliegbasis Leeuwarden. Inl/opgave: via de secretaris

kijk ook eens op:
www.kvnrofriesland.nl

'S-GRAVENHAGE
Secr: Kap (R) J. Reijnen
Willem Dreespark 25
Den Haag
070-388 6550
denhaag@kvnro.nl

Werkgroep herdenking Ypenburg
Maj b.d. T. van der Plas
Ypenburg@kvnro.nl

Sporten
Maandagavond Alexanderkaz.,
inl: elnt R.A.J. Hofschreuder
071-3012951

GRONINGEN-DRENTHE
Secr: kap log W.J. Timmer
Pomonaweg 9
9919 HS Loppersum
0596-573 668
wtimmer@hotmail.com

Schietsen
Inl: via de secretaris

LIMBURG
Voorzitter Ikol C. van der Ploeg
C.vdPloeg@inter.nl.net

Schietsen
Gezamenlijk met Noord-Brabant-West, zie daar voor data.
Inl: K.J. Adams
045 - 525 6347
k.j.adams@versatel.nl

NOORD-BRABANT WEST
Secretaris:
Kap Ir C.J.G.M. Versteegden
Burgemeester Vlakklaan 4
4927 AB Hooge Zwaluwe
06-20419417
casverst@yahoo.com

Schietsen
Het schietsen van de afdeling Noord-Brabant West vindt plaats te Oirschot, gezamenlijk met CIOR en de afdelingen Brabant Oost, Zeeland en Limburg.
Inl.: maj. J.Maijen, 013-463 3687

OOST
Messborrel
Iedere eerste dinsdag van de maand van 16.30 uur met deelname aan de gezamenlijke maaltijd vanaf 17.45 uur. Locatie: mess Koning Willem III Kazerne Apeldoorn.
Zaterdag 17 april: algemene ledenvergadering KVNRO-Oost op 't Loo te Apeldoorn.
zaterdag 2 oktober: rondleiding op de Grebbeberg.
vrijdag 5 november: diner dansant op "De Knobbel", officiersmess Artillerie Schietkamp, 't Harde.

Resterende data militair schietsen:
zaterdag 6 nov 12.00-16.00 uur
zaterdag 4 dec 12.00-16.00 uur
Locatie: Arnhemse Heide
Opgave en info: Thom Verlinden, 06-53184784

Afdelingsborrel:
Elke 1e dinsdag van de maand v.a. 16.30 u. met gezamenlijke maaltijd.
Locatie: off.mess KW III te Apeldoorn
info: Gijs de Jong: 0578-620930, jong@kpn-officedsl.nl

Secr: Lkol Ing. A.J.(Ton) Voets
oost@kvnro.nl
Dillenburglaan 1
6881 NV Velp
026-362 3111

ROTTERDAM
Secr: D.J. van Alphen
J. van Vessemsingel 22
3065 NH Rotterdam
010-20 20 820 (p)
010-20 20 388 (f)
rotterdam@kvnro.nl

Afdelingsbijeenkomst
Elke derde dinsdag van de maand vanaf 18.00 uur met deelname aan de maaltijd. Inl. bij D.J. van Alphen. Opgave uiterlijk een week van tevoren via rotterdam@kvnro.nl. Kijk ook op de website van de KVNRO onder afdelingen: Rotterdam

Sport
Elke vrijdagavond
Inl: Frank Bakker
fhc.bakker@hccnet.nl
0180-615076

TWENTE
Secr: S.C. ter Elst
Dublinstraat 21
7559 KG Hengelo
074-250 5884 (p)

Schietsen
Inl: J.F. Popma
074 - 277 5074 (p)
jf.popma@home.nl
UTRECHT
Secr: maj J. Vinckemöller
utrecht@kvnro.nl

Schietsen
Inlichtingen en aanmelden via de schietcommissaris:
Maj J.H.J. Garrels
030-228 3770 of 06-5066 6998
jhjgarrels@wanadoo.nl

Messborrels Afdeling Utrecht:
Op de donderdagen, 21 oktober, 18 november en 16 december 2010 bent U, alleen of samen met een introduc e) vanaf ca. 17:00 uur van harte welkom in de kantine (gebouw R) van de Bernhardkazerne te Amersfoort voor de maandelijkse messborrel. De daarop volgende maaltijd is in het restaurant van het ernaast gelegen gebouw Q.

Aanmeldingen voor deelname aan deze bijeenkomsten uiterlijk  en week van tevoren bij J.N.A. Groenendijk telf. 030-6562654 of per e-mail naar j.n.a.groenendijk@xmsnet.nl

ZEELAND
Secr: Ing. J.J. Botman
Breedmede 30
4337 AS Middelburg
0118 - 616 724 (p)
0118 - 652 500 (k)

BELGIË
Secr: Kap Mr. M.L. Hoeberigs
Leeuwerikendreef 14
3090 Overijse, België
e-mail : math@telenet.be
(+32) 229 546 00 (k)
(+32) 230 580 08 (p)

CURACAO
Secr: kap b.d drs R.J. Hagen
kvnro_curacao@yahoo.com

Afdelingsborrel
Elke tweede dinsdag van de maand in Sails vanaf 17.30 uur met deelname aan maaltijd